

ПРАВА НА ВОЛЮ

Праваабарончы бюлетең

Ціск узмацняеца: наперадзе выбары

У дзень, калі праваабаронцы абвясыцілі а сваім намеры праводзіць маніторынг маючых адбыцца парламенцкіх выбараў, 12 чэрвеня, на "Першым канале" НДТРК Беларусі быў праанансаваны сюжэт, што ганьбуе гонар і годнасць вядомых беларускіх праваабаронцаў, які затым быў паказаны ў нядзельнай "Панараме".

На фоне дыскрэдытациі праваабарончай дзейнасці дзяржаўнымі СМІ улады ажыццяўляюць дэталёвую праверку падатковай гісторыі праваабаронцаў. За апошнія 10 дзён загады Міністэрства па падатках і зборах аб неабходнасці падаць дэкларацыі аб прыбытках і маёмысці атрымалі старшыня БХК Алег Гулак, першы старшыня арганізацыі Таянія Прочыка, чальцы сям'і віце-прэзідэнта Міжнароднай Федэрэцыі Правой Чалавека Алеся Бяляцкага, супрацоўнік БХК Зыміцер Маркушэўскі, праваабаронца Валянцін Стэфановіч, а таксама чальцы іх сем'яў.

Гэтыя факты даюць падставу лічыць, што дзеяніні ўладаў звязаныя з намерам праваабаронцаў праводзіць маніторынг парламенцкіх выбараў.

Між тым 24 чэрвня кіраўніком дзяржавы Аляксандрам Лукашэнка быў падпісаны Указ № 344 "Аб прызначэнні выбараў у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання". Паводле гэтага документа парламенцкія выбары ў краіне пройдуць 28 верасьня...

Праваабарончы матэрыялы можна таксама прачытаць на сایтах:
www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.ru

16 чэрвеня, Салігорск.

Дзень салідарнасці ў Беларусі

16 чэрвеня па ўсёй Беларусі прыйшлі акцыі салідарнасці з палітвязнямі. У Менску Дзень Салідарнасці адбылося некалькі вулічных акцыяў, у якіх узялі ўдзел ад 20 да 40 актыўісташ кампаніі. Маладыя людзі выйшли на праспект Незалежнасці і вуліцу Няміга ў цэнтры гораду з партрэтамі палітвязняў. Яшчэ адна акцыя прыйшла ля станцыі метро "Пушкінская". Акрамя партрэтаў Андрэя Кіма, Аляксандра Казуліна і Сяргея Парсюковіча актыўісты кампаніі трymalі ў руках фотадздымак Аляксандра Атрошчанкава, які адбывае арышт у Цэнтры ізяліцы праваарушальнікаў.

У Гародні актыўісты кампаніі на плошчу каля Фарнага касьцёлу, што ў самым цэнтры гораду. Маладыя людзі трymalі ў руках партрэты Андрэя Кіма, Аляксандра Казуліна, Сяргея Парсюковіча, а таксама зынікльых грамадзкіх дзеячаў нашай краіны. Акцыя працягвалася 15 хвілін, нікога не затрымалі. Таксама актыўісты кампаніі вывесілі расыцяжкі з лічбай "16" і словам "Памятай!" на будынках у цэнтры гораду.

У Берасьці акцыя Салідарнасці праходзіла ў цэнтры гораду, на скрыжаванні праспектаў Машэрава і Касманаўтай. Уздзельнікі, пераважна актыўісты "Бунту", стаялі ў ланцугу і трymalі партрэты маладых людзей, асуджаных па так званай "Справе 14-ці". Як стала вядома праваабаронцам,

16 чэрвеня, Гродна.

супрацоўнікі міліцыі падчас акцыі затрымалі пяць моладзевых актыўісташ: Сяргея Среднікава, Івана Стасюка, Яўгена Скрабца і дэзвюю дзяячут. Затрыманых даставілі ў РАУС Ленінскага раёну Берасьця, дзе ўзялі пісьмовыя тлумачэнні. Зараз усе затрыманыя вызвалены.

У Салігорску ў Дзень Салідарнасці актыўісты Маладога Фронту традыцыйна выйшлі на цэнтральную плошчу гораду з партрэтамі зынікльых палітыкаў і палітвязняволовых Андрэя Кіма, Аляксандра Казуліна і Сяргея Парсюковіча. Акцыя прыйшла без затрыманьняў. Нягледзячы на тое, што на плошчы было шмат супрацоўнікаў міліцыі, яны не разганялі моладзь, а толькі здымалі акцыю на відэа.

Мусім чакаць чарговых рэпрэсіяў...

Крытыка ўладаў прыроўненая да "экстрэмісцкай дзейнасці"

17 чэрвеня Палата Прадстаўнікоў прыняла ў другім чытаньні зьмены і дадаткі ў законы Рэспублікі Беларусь па пытаньнях супрацьдзеяньня экстремізму. Зьмены сур'ёзна звязаны змагчымасці палітычных партый ў перыяд правядзення выбарчых кампаній, упэўненая апазіцыйныя палітыкі.

Законы "Аб грамадскіх аб'яднаннях" і "Аб палітычных партіях" дапаўняюцца палажэннямі, якія забараняюць стварэнне і дзейнасць аб'яднанняў і партый, што ставяць за мэту любую экстремісцкую дзейнасць.

Зьмены ў законадаўстве па супрацьдзеяньні экстремізму сур'ёзна звязаны змагчымасці палітычных партый ў перыяд правядзення выбарчых кампаній. Такое меркаванье выказалі ў інтэрв'ю БелАПАН апазіцыйныя палітыкі, каментуючы прыняцце парламентам новаўвядзенняў у заканадаўства.

Законапраект сярод іншага ўво-

дзіць норму, паводле якой агітацыйныя перадвыбарныя матэрыялы, выступы на сходах, мітынгах, а таксама выступы ў СМИ не павінны ўтрымліваць заклікай да гвалтouнай зьмены канстытуцыйнага ладу, захопу дзяржаўнай улады, тэрарыстычнай ці іншай экстремісцкай дзейнасці, абразу і паклёну адносна службовых асобаў.

Старшыня Партыі камуністай Беларускай Сяргей Калякін лічыць, што прынятая папраўкі "скіраваны не на змаганье з экстремізмам, а на тое, каб звязаць поле дзейнасці легальных палітычных партый". Пытанье ўтым, што цяпер судзьдзі, прокуроры і іншыя службовыя асобы будуть укладаць у паняцьце "екстремісцкая дзейнасць". Вельмі трывожна, што ў гэтым законапраекце закладаюцца такія паняцці, як "захоп улады" і недапушчэнне "abraza і паклёну адносна службовых асобаў". Любая крытыка ўлады можа падпадаць пад адказнасць. А што да "захопу ула-

ды", дык любая палітычная партыя для таго і ствараецца, каб прыйсьці да ўлады законнымі метадамі", – падкрэсліў сп. Калякін.

Першы намеснік старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) Анатоль Ляўковіч лічыць, што "улада будзе спрабаваць любымі сродкамі аблежаваць сваіх апанентаў нават у выказваньнях". "Такія азначэнні ў законе, як "любяя" і "іншыя", даюць змагчымасць павярнуць закон так, як загадаюць беларускія ўлады. Мы мусім чакаць чарговых рэпрэсіяў", – лічыць палітык.

"Новаўвядзены ў законы значаць толькі тое, што будзе ўзмоцнены цік на апанентаў улады, – упэўнены лідэр Аб'яднанай грамадзянской партыі Анатоль Лябедзька. – Я не выключаю, што гэты закон будзе выкарыстаны, каб зьняць непажаданых кандыдатаў у дэпутаты на выбарах, якія маюцца быць ў "палату прадстаўнікоў" у гэтую восень, альбо на презідэнцкіх выбарах 2011 году."

"Нацболы" хочуць легалізацца

"Нацболы" спрабуюць легалізацца ў Беларусі. У Менску прайшоў устаноўчы сход новай рэспубліканской грамадзкой арганізацыі "Новая бальшавіцкая платформа". Яна мусіць стаць легальным прыкрыццем для "нацыянал-бальшавікоў" у Беларусі. На з'ездзе прысутнічалі каля 70 дэлегатаў з усіх абласцей Беларусі. Былі прынятыя праграмныя дакументы, зацверджаныя кіраўнічымі органы. У бліжэйшы час у Міністру будуть пададзеныя дакументы на регістрацыю грамадзкага аб'яднання.

Пра гэта Еўрападыё паведаміў прадстаўнік філіі расейскай паўлегальнай партыі, якая адзначылася ў Беларусі шэрагам акцыяў, накіраваных супраць нацыянальных партый і арганізаціяў, недзяржаўных выданьняў: "Будуць увесені выбары. Найхутчэй ад нашай партыі на іх пойдуць некалькі кандыдатаў у парламент. Калі не пасыпем зарэгістравацца, то яны будуць балатавацца ад наших саюзнікаў. У нас афіцыйная дамоўленасць ўжо ёсьць".

Аднак назвы гэтых арганізаціяў-саюзнікаў пакуль тримаюцца ў сакрэце.

Нагадаем, "нацболы", філіял расейскай паўлегальнай партыі, адзначыліся ў Беларусі шэрагам акцыяў, накіраваных супраць нацыянальных партый і арганізаціяў, недзяржаўных выданьняў. Яны пэцкаюць фарбай дэзверы і съцены офісаў, дыпламатычных прадстаўніцтваў, распаўсюджваюць улёткі з абразамі і пагрозамі, пры гэтым ня маюць праблемаў з боку ўладаў.

У Баранавічах "правяраюць" патэнцыйнага кандыдата ў парламент

Баранавіцкі актыўіст Мікалай Чарнавус мае намер вылучацца кандыдатам у дэпутаты Палаты Прадстаўнікоў ад АГП. 24 траўня ў рабочай газете "Наш Край" з'явіўся артыкул, у якім у негатыўным съвестле распавядаецца пра дзейнасць прадпрымальніка. Галоўная мэта статты заканога паскілю -- паказаць у негатыўным съвестле будучага кандыдата.

Літаральна праз месяц, 25 чэрвеня, да яго, на працоўнае месца на рынку, раптам наведалася прадстаўнічая камісія. Як паведамляюць мясцовыя праваабаронцы, нагадай паслужыў ліст прадпрымальнікаў, якія просяць разабрацца з Чарнавусам, які, як съцвярджаюць "добраўчліўцы", мае перавалочную базу недзе на ўкраінскіх мяжы, распаўсюджвае незразумелую літаратуру і ўлёткі сярод іншых прадпрымальнікаў, якія гандлююць на рынку. Праверка была дзіўная па свайму складу: супрацоўнікі АБЭЗ, міліцэйскае начальства з Берасця, падаткавікі і прадстаўнікі санспідэмстанцыі. Зазначым, што Чарнавус гандлюе дзіцячымі цацкамі.

Спадар Чарнавус не зъбіраецца пакідаць без увагі газетныя выказваньні ў свой бок. Зараз рыхтецца зыск да раённай газеты аб абароне гонару і годнасці.

Рэпрэсіі супраць праваабаронцаў

Адразу па 2 артыкулах адміністрацыйнага кодэксу 27 чэрвеня быў пакараны сябар БХК, праваабаронца з Маладечна, адзін з удзельнікаў маніторынгу за выбарамі ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Эдуард Баланчук. Справа разглядалася ў судзе Маскоўскага раёну Менску судэздзём Харкевічам.

26 чэрвеня Баланчук быў затрыманы супрацоўнікамі міліцыі і КДБ каля офісу БХК, дзе мела адбыцца нарада па маніторынгу за выбарамі. На Эдуарда Баланчuka былі складзены 2 пратаколы: непадпрадкаваньне законнаму распараджэнню ці патрабаванню службовых пайнасцівай (арт 23.4 КаАП) і дробнае хуліганства (арт 17.1 КаАП).

27 чэрвеня суд, прыняўшы да увагі паказаны съведкаў з боку

прадстаўнікоў праваахоўных органаў і прайнараваўшы паказаны съведкаў з боку адвінавачанага, пакараў Баланчука 10 суткамі арышту і грошовым штрафам у памеры мільён пяцьдзесят тысячай рублёў.

Зразумела, што такім чынам улады распачынаюць рэпрэсіі супраць беларускіх праваабаронцаў, якія адкрыта заявілі пра намер праводзіць маніторынг маючых адбыцца выбараў у межах дзеючага заканадаўства.

На жаль, апошняя гучныя заявы прадстаўнікоў улады і Цэнтрвыбаркаму пра дэмакратызацыю і практыкаванію выбарчага працэсу засталіся толькі голай дэкларацыяй. Першыя факты грубага ціску на праваабаронцаў съведчаць аб tym, што рэжым не жадае мяняць сваю антыдэмакратычную і антынародную афарбоўку.

"Праваабаронцы – за свабодныя выбары!"

12 чэрвеня ў офісе РПГА "Беларускі Хельсінскі Камітэт"
адбылася прэс-канферэнцыя праваабаронцаў у сувязі
з пачаткам маніторынгу маючых адбыцца выбараў
(нагадаем, па папярэдняй інфармацыі Цэнтральнае камісіі
па выбарах і правядзеніі рэспубліканскіх рэферэндумаў,
чарговыя выбары дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў
Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь адбудуцца
28 верасня 2008 году).

На пытанні журнالісту адказвалі старшыня РПГА "Беларускі Хельсінскі Камітэт" Алег ГУЛАК і праваабаронца, віцэ-прэзідэнт Міжнароднай Федэрацыі Правоў Чалавека Алесь БЯЛЯЦКІ.

У сваім выступе Алег Гулак адзначыў:

– Перш за ёсё, я хацеў бы скажаць, што такая важная палітычная падзея ў краіне, як чарговыя выбары дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, ня можа абыйтися без увагі праваабаронцаў. З той прычыны, што ў краіне амаль не засталося зарэгістраваных рэспубліканскіх праваабарончых арганізацыяў, "Беларускі Хельсінскі Камітэт" ініцыюе маніторынг маючых адбыцца выбараў. Разам з тым, мы адкрыты для супрацоўніцтва з усімі структурамі і асобамі, якія зацікаўлены ў дэмакратызацыі беларускага грамадства. Нашая праца будзе мець абсалютна легальны харктар, бо назіранье за ходам выбараў не забароненае ні статутам БХК, ні беларускім за-канадаўствам.

Пра тое, што беларускія праваабаронцы зробіць гэта цалкам прафесійна і незалежна, съведчыць наш вялікі вопыт назіранья за мясцовымі і прэзідэнцкімі выбарамі. Для нашай працы важна ня толькі зрабіць маніторынг выбараў 2008 году, але і прааналізаць дынаміку выбарчага працэсу ў краіне ў парунаўні з мінулымі выбарамі. Праводзячы гэта аналіз, мы паспрабуем ацаніць, ці зробленыя нейкія крокі ў напрамку паляпшэння сітуацыі.

Пры правядзеніі маніторынгу выбараў мы робім акцэнт на доўгатэрміновую працу назіральнікаў. Праца назіральнікаў (сярод якіх будуць сябры БХК і іншыя асобы) будзе аналізацца па этапах, па заканчэнні якіх мы будзем рабіць прамежкавыя справаздачы, паэтапна даводзячы нашыя меркаванні да грамадзкасці. Па выніках маніторынгу будзе падрыхтаваны даклад.

Падчас працы мы будзем кантактаваць са штабамі розных кандыдатаў у дэпутаты (як апазіцыйных, так і тых, хто не зяяўляе абе сваёй апазіцыйнасцю). Таксама мы маем намер цесна супрацоўнічаць з журнالістамі. Увогуле, мы адкрытыя для аблеркавання выбараў з усімі ўдзельнікамі выбарчага працэсу.

Нагадаю, што наш маніторынг – абсалютна незалежны. Мы ня ставім перад сабой мэты забяспечыць

падтрымку кандыдатаў асобных палітычных сілаў. Не плануем мы і абвяшчаць вынікі выбараў.

Выступленне працягнуў Алесь Бялляцкі, які сказаў:

– Падчас маніторынгу выбараў мы будзем абапірацца на беларускае заканадаўства і міжнародныя стандарты выбараў, замацаваныя ў міжнародных дакументах, ратыфікованых РБ. 11 чэрвеня мы сустрэліся з ацэнчайной групай БДІРЧ АБСЕ. Трэба адзначыць пэўную расчараванасць АБСЕ ў арганізацыі выбарчага працэсу ў нашай краіне. Справа ў тым, што прапановы па ўдасканаленіі выбарчага працэсу, зробленыя місіяй падчас выбараў 2006 году, былі цалкам прайгнаваныя Цэнтрвыбаркамам і ўладамі краіны. Таму зараз АБСЕ займаецца вызначэннем фармату назіранья за выбарамі, вырашае, наколькі шырокім ён будзе. У любым выпадку мы зацікаўленыя ў тым, каб міжнародная місія была прадстаўлена на выбараў. Гэта зробіць працэс выбараў у нашай краіне больш адкрытым – як для міжнароднай супольнасці, так і для беларускага грамадства.

Галоўнае ж адрозненіе маніторынгу выбараў ў гэтым годзе будзе заключацца ў тым, што мы не плануем праводзіць масавага назірання непасрэдна ў дзень выбараў. Мы адмовіліся ад гэтага таму, што да дня самога галасавання выбараў ўжо зробленыя. Усе грунтоўныя вывады можна зрабіць падчас назіранья за ўсімі папярэднімі этапамі выбараў.

Хацелася б адзначыць, што існуючае беларуское заканадаўства дазваляе праводзіць дастаткова свабодныя выбараў. Проблема – у практицы яго прымінення. Таму пры наяўнасці палітычнай волі выбараў могуць быць свабоднымі і справядлівымі.

Затым праваабаронцы адказали на пытанні журнالісту:

– Якія тыповыя праблемы ўзыняюць падчас маніторынгу выбараў?

– Усе цяжкасці можна падзяліць на дэльве группы. Першая група праблемаў звязаная з закрытасцю выборчага працэсу. Справа ў тым, што ўдзельнікі маніторынгу цалкам пазбаўленыямагчымасці свабодна

атрымліваць інфармацыю аб усіх этапах і баках выбараў. Другая група праблемаў звязаная з запалохвальнымі і перасылдамі удзельнікі маніторынгу – як прадстаўнікі грамадзкіх аўяднанняў, так і асобных людзей. Ужо зараз, яшчэ падыядадні выбарчай кампаніі, мы бачым актывізацыю працы съпецслужбаў з мэтай ціску на праваабаронцаў. Сьвежы прыклад – зъяны тэлеагентствам АТН дакументальны серыял "Сетка", у якім відавочна негатыўна падаецца праца назіральнікаў. Пры гэтым стваральнікі серыялу не разумеюць простай рэчы – сапрауды дэмакратычныя выбараў ня могуць адбывацца без удзелу грамадзкасці.

– Колікі людзей плануеца задзейнічаць падчас маніторынгу?

– Усяго ў краіне ствараецца 110 акругаў. Праваабаронцы плануюць "закрыць" каля 100 акругаў – прыкладна па трох назіральнікі на кожную акругу. Гэта значыць, што у нас будзе каля 300 чалавек. Гэтага дастатковая дзеля таго, каб правесці грунтоўны аналіз выборчага працэсу. Хочацца адзначыць, што мы не прыцягваем дадатковыя сілы для правядзення маніторынгу. Назіраць за ходам выборчага працэсу будуть людзі, якія звычайна займаліся гэтай працай.

– На Вашую думку, чаму улады бягаяцца выбараў?

– Для любой улады выбараў – гэта съпцыфічнае вырабаванье. Бо зъяўляеца неабходнасць дায়িц справаздачу за тое, што зроблена. Тоё, як беларуская улада ставіцца да назіранья і людзей, якія ўдзельнічаюць у гэтым працэсе, дазваляе зрабіць толькі адзін вывад – выбарчы працэс на Беларусі далёкі ад свабоднага і справядлівага. Нагадваем, што мы не прыдумваем нічога новага, не патрабуем звыш натуральнага. Мы гаворым пра беларуское заканадаўства і тыя міжнародныя пагадненіні, да якіх далучылася нашая краіна.

– Чаго чакаць ад Выбораў 2008? Ці ёсьць шанец, што яны пройдуць справядліва?

– Мы спадзяёмся, што выбараў будуць хоць крыху больш набліжанымі да міжнародных стандарту і беларускага заканадаўства, стануць больш адкрытымі і празрыстымі. Гэтыя рэчы вельмі важныя для штодзённага жыцця кожнага чалавека. Не выклікае сумненія наступны факт: там, дзе праходзяць дэмакратычныя выбараў, людзі жывуць багата, а там дзе няма свабодных выбараў, бывае... па-рознаму. У асноўным дабрабыт насельніцтва прымушае жадаць лепшага. Нам проста хочацца, каб беларускі народ жыў багацей.

– Ці ёсьць хоць нейкае адроз-
(Працяга на стар. 13)

Вінцук ВЯЧОРКА:

"Незалежна ад кан'юнктуры, БНФ заўсёды быў абаронцам беларускіх нацыянальных інтарэсаў"

Уявіць сабе беларускі палітычны ландшафт без Партыі БНФ немагчыма. Самай старэйшай палітычнай структуры сёлета споўніца 20 гадоў. Свой юбілей БНФ адзначае пад лозунгам захавання незалежнасці Беларусі. Восеньню кандыдаты ў дэпутаты Палаты Прадстаўнікоў ад Партыі БНФ у чарговы раз паспрабуюць рэалізаваць сваю галоўную мэту і каштоўнасць — садзейнічаць свабоднаму разъвіццю нацыянальнай дзяржавы, умацаванню ў ёй справядлівага, дэмакратычнага ладу ў рэчышчы агульнаеўрапейскай супольнасці. Пра чарговы шлях Партыі БНФ у беларускі парламент гутарка з адным з лідэраў фронту, намеснікам старшыні БНФ "Адраджэнне" і Партыі БНФ Вінцуком ВЯЧОРКАМ.

— Спадар Вінцук, чаму ў чарговы раз вы вибрашылі ісьці на выбары?

— Я – адзін з лідэраў Партыі БНФ і ня маю права прапусціць нагоду да несьці да людзей праўду. Маю акругу ("Паўночная частка Савецкага раёну, "Зялёны Луг") насяляючы амаль 90 тысячаў чалавек. Я балатуюся ня першы раз, людзі мяне ведаюць і памятаюць, яны хочуць пачуць ад мяне і маёй каманды ацэнку таго, што адбываецца ў краіне цяпер. Бо ў параўнанні з папярэднімі выбарамі шмат чаго памянялася на горшую, узрасла людзкая трывога. Лепшай магчымасці адказаць людзям на іх пытаныні ня будзе.

— Якія новыя методы плануеце выкарыстоўваць падчас кампаніі?

— Не могу сказаць, што мы пачнём выдумляць ровар. Хутчай у нас зьменіцца настрой. Мы ня будзем зважаць на штучныя аблежаваныні і Цэнтральны выбарчай камісіі, і мясцовых уладаў. Я ня буду баяцца зьняцца, я ня буду выпрошваць магчымасці сустрэцца з выбарчымі падчас выбарчай кампаніі, бо гэта – абсурд. Я буду выкарыстоўваць усе

магчымыя способы камунікацыі. Па-першае, сам хадзіць па кватэрах, па-другое, я запішу відэзварот на той выпадак, калі яго дазволіць трансляваць па тэлебачанні. Вядома, мы плануем выдаць і распаўсюдзіць шмат сьпецыяльнай друкаванай прадукцыі, тым больш на гэта мы будзем мець афіцыйныя грошы. Але ёсьці і адна новая рэч. Гэтым разам я паспрабую ахбітрыцы уладу і даць загадзя свой выступ у раённыя бюлётэні. Адміністрацыі кожнага раёну да нейкіх знакавых падзеяў накшталт выбараў выпускаюць весьнікі раёнаў, дзе дружна друкуюцца ўсе афіцыйныя кандыдаты, а нам звычайна кажуць: маўляў, ужо ўсё зьвяростана і няма магчымасці надрукаваць наш тэкст. Заклікаю ўсіх дэмакратычных кандыдатаў зрабіць тое самае. Гэта варта зрабіць, бо бюлётэні друкуюцца на каляровай палеры, вялікім накладам і масава распаўсюджваюцца паштальёнамі, а таксама бясплатна раздаюцца па буйных крамах, аптэках, арганізацыях.

— Ці маеце надзею ў гэты раз нарэшце трапіць у парламент? Ці лічыце, што гэта ад вас не залежыць?

— Гэта залежыць ад усіх нас, у тым ліку і ад мяне. У аднаго асабіста ўзятага кандыдата асабіста праскочыць у парламент не атрымаеца. Калі краіна стане нармальнай, тады ў нас будзе нармальный парламент. Толькі агульная зьмена атмасферы, калі ўвесі народ будзе патрабаваць зьменаў, калі ня будзець хадзіць на папярэдня галасаваныні, калі сябры шараговых камісіяў ня будзець маўчаць аб фальсіфікацыях – толькі тады ў нас будзе реальная парламент.

— Як ставіцца да ідэі байкоту выбараў?

— Я стаўлюся да байкоту выбараў адмоўна. Як правіла, байкатаўваць прапануюць тыя, у каго за плячыма няма реальных структур. Байкот – гэта такая стрэльба, якая, фігуральна кажучы, страляе толькі раз. Мы гэтым інструментам ужо карысталіся ў 2000 годзе, і з таго часу ситуацыя моцна памянялася. Тады мы аб'яўлі байкот, каб нашым удзелам не ўзаконіць гэты псеўдопарламент у вачах еўрасупольнасці. Ён ня быў узаконены, і дагэтуль яго не признаюць законным пайнавартасным прадстаўніцтвам беларускага народу дэмакратычныя краіны і міжнародныя арганізацыі. Такога матыву для байкоту сёлетніх выбараў няма.

— Што звязлівеца стрыжнем паслання Партыі БНФ?

— Як палітычная сіла Партыя БНФ карыстаецца найбольшай вядомасцю ў нашай краіне. БНФ ведаюць практычна ўсе, іншая рэч – як ведаюць. Памятаюць, што гэта нейкія нацыяналісты, што выступаюць за нацыянальныя інтарэсы. Вельмі доб-

(Працяг на стар. 12)

Вінцук Вячорка.

ДАВЕДКА: Вінцук Вячорка нарадзіўся 7 ліпеня 1961 году ў Берасці, скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (філалагічны факультэт), настаўнік беларускай мовы і літаратуры (1983), аспірантуру Інстытуту мовазнаўства Акадэміі навук БССР (1986).

З 1979 году актыўна ўдзельнічае ў нацыянальна-дэмакратычным руху Беларусі, адзін са стваральнікаў і кіраўнікоў маладзёжных гуртоў і арганізацыяў "Майстроўня" (1979–1984), "Талака" (1986–1989), Канфедэрацыі беларускіх маладзёжных аўяднанняў (1988–1989).

Балатаваўся ў Вярхоўны Савет 12-га і 13-га склікання.

Стваральнік і кіраўнік няўрадавай грамадзкой арганізацыі асьветніцкага накірунку – Цэнтра "Супольнасць" (з 1995). Старшыня рабочай группы Асамблеі няўрадавых арганізацый Беларусі (1999–2000).

Адзін з заснавальнікаў Беларускага Народнага Фронту, сябра Сойму. Старшыня БНФ "Адраджэнне" і Партыі БНФ (1999–2007).

Падчас кампаніі па выбарах прэзідэнта Беларусі ў 2006 годзе быў даверанай асобай кандыдата ў прэзідэнты ад дэмакратычных сілаў Аляксандра Мілінкевіча.

Неаднаразова арыштоўваўся і караўся штрафамі за ўдзел у масавых грамадзянскіх акцыях.

З мая 2007 году – супарашыня Палітсавету аб'яднаных дэмакратычных сілаў, адказвае за інфармацыйна-мабілізацыйную работу і міжнародныя адносіны.

Валодае некалькімі еўрапейскімі мовамі, мае траіх дзяцей, пасълядоўны прыхільнік беларускай нацыянальна-дэмакратычнай ідэі.

КДБ працягвае запалохваць студэнтаў

2008 год для студэнта Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэту Дзяніса Лесуна пачаўся не зусім звычайна. 21 студзеня, падчас заняткаў, яго выклікалі ў дэканат для размовы з... супрацоўнікам КДБ. Аператыўнік шляхам пагрозаў і запалохваньня спрабаваў прымусіць студэнта-актыўіста паведаміць інфармацыю пра ягоныя паездкі за мяжу, схіліць да супрацы. Сустрэўшы рашучую і катэгарычную адмову ён сыйшоў ні з чым. Аднак, хутчэй за ёсё, інфармацыя пра дзеянасьць і адукатыўныя паездкі студэнта збиралася гэтым ведамствам увесь наступны час.

Дзяніс Лясун паведаміў праваабаронцам пра новыя спробы ціску на яго з боку сілавых структураў. На гэты раз ім зацікавіўся афіцэр аператыўна-вышукувага аддзелу мытнай службы. Вось як пра нечаканую сустрэчу распавядзе сам Лясун: "У перадапошні дзень траўня, калі я знаходзіўся на занятках ва ўніверсітэце, мне патэлефанавалі з незнаёмага раней нумару: "...ну, мы гэта... з камітэту..."

"З якога яшчэ камітэту?" – перапытаў я. "З мытнага. Жадае пагаварыць з вамі з нагоды вашай нядаўнай паездкі за мяжу. Трэба сустрэца з вамі пасьля заняткаў".

"Мне з вамі размаўляць няма пра што. Усяго добра!" На гэтым гутарка наша скончылася, але не надоўга.

Прыкладна праз паўгадзіны на занятках па "Экстэнсіўнаму чытальню" я прадстаўляў аналіз аднаго з мастацкіх твораў. У гэты час увайшла памочніца дэканата і тэрмінова запрасіла мяне ў дэканат. Я завяршыў сваю презентацыю і перад тым як пайсьці ў дэканат, паведаміў усім аднагрупнікам і выкладчыку пра тое, што ў кабінечце дэканата мяне чакае супрацоўнік КДБ, які мне нядаўна тэлефанаваў і спрабаваў выпытаць інфармацыю аб нядаўнай паездцы за мяжу. Сябры пастаўліся да гэтага з разуменьнем.

Дэкан пакінула нас сам-насам. Перада мной сядзеў мужчына 30-35 гадоў моцнага целаскладу. Ён адразу прыступіў да справы, сказаў, што сапраўды ведае, куды я езьдзіў і што я там рабіў, але жадаў бы даведацца пра гэта падрабязней. Я папрасіў яго называцца і меркаваў, што ён пачне шыфравацца і казаць, што дакументы забыўся, як здаралася раней. Аднак ён адразу ж дастай з кішэні пасьведчаньне і ветліва працягнў яго мне: "капітан аператыўна-вышукувага аддзелу мытнай службы Гузяеў Андрэй". Прызнаюся, сапраўды я захваліваўся. Суразмоўца вярнуўся да свайго пытання пра паездку ў перыяд з 13.05.2008 па 16.05.2008. Я адказаў, што з'язджаў па АСАБІСТЫХ справах і

маю поўнае права не казаць нікому нічога аб падрабязнасцях свайго АСАБІСТАГА жыцьця. Ён спрабаваў разгаварыць мене, але ў выніку мі падыходзілі да аднаго і таго ж бар'еру, пераадолець які я не жадаў, а наадварот, спрабаваў умацаваць, у той час, як мой апанент рабіў усё дзеля таго, каб яго разбурыць. У выніку гэтага ягоны голас зъмяніўся і стаў грубым і больш нахабным. Ён нагадаў мне, што я прапускаю заняткі, ня маючы на гэта дазволу дэканата і якіх-небудзь даведак. Але я адказаў, што патярэдждаў дэканана аб сваёй паездцы загадзя, і што пры нашай гутарцы прысутнічала загадчыца кафедры. Капітан мне адказаў, што дэкан паведаміла яму адваротнае.

Аднак нашая гутарка ўсё роўна была бессэнсоўнай. Тады аператыўнік выкарыстаў свой апошні козыр і сказаў: "Вы ж не жадаецце адвучыцца 4 гады і на апошнім курсе быць адлічаным?" "Не, – адказаў я, – не жадаю. Але, тым ня менш, нашая гутарка не прывядзе да таго, чаго вы дамагаецеся". На разыўтанчыне аператыўнік паабяцаў, што будзе выпытваць у мяне інфармацыю шляхам ціску на мяне праз вучобу і прыстрешыў адлічэннем. На гэтым мі і разьвіталіся.

Няхай гэта і не зусім съціпла, але я адзін з апошніх студэнтаў, якога маглі бы выгнаць з універсітэту за непаспяховасць. Я ўпэўнены, што зрабіў правільны выбор, паступіўшы на філфак, паколькі вывучэнне моваў мне дадзена. Таму я маю намер разглядаць усе магчымыя

будучыя праблемы і непрыемнасці, звязаныя з атрыманьнем адукатаў ў Рэспубліцы Беларусь, а таксама дзейнасцю дзяржаўных органаў нашай краіны".

Пра сітуацыю, у якую патрапіў студэнт, разважае юрыст-праваабаронца Валянцін Стэфановіч: "Гэтая гісторыя, на жаль, вельмі харектэрная апошнім часам, і да нас, праваабаронцаў, з'яўляецца даволі шмат людзей, якія скардзяцца на тое, што супрацоўнікі дзяржаўной бяспекі пагрозамі схіляюць іх да супрацоўніцтва.

Варта адзначыць, што, паводле Закону аб Камітэце дзяржаўной бяспекі, супрацоўніцтва грамадзянаў з работнікамі дзяржбяспекі грунтуецца толькі на добраахвотнай аснове. Супрацоўнікі Камітэту ня маюць ніякага права схіляць грамадзянаў пагрозамі або ў дачыненіі да яго, або члену ягоныя сям'і да супрацы. Такія спробы вярбоўкі, вылікі ў дэканат, намёкі на магчымасце адлічэнне з універсітэту, калі нехта не пагадаеца даваць інфармацыю Камітэту дзяржаўной бяспекі, альбо вылікі ў ваенкамат, падчас якіх з чалавекам праводзіць размову прадстаўнік камітэту, які пачынае казаць аб тым, што могуць узўяніць праблемы ў бацькоў, ці ў сястры, напрыклад калі нехта не пагодзіцца даць падліску аб тым, што ён абавязуецца супрацоўнічаць, адбываюцца ў апошні час у Беларусі даволі часта.

У такіх выпадках мы раім людзям, па-першае, абавязкова надаваць гэтым спробам грамадзкі розгалас, даваць інфармацыю ў сродкі масавай інфармацыі. А па-другое, абавязкова абскарджаць такія дзеяньні ў пракуратуры і дасылаць скаргі на імя кіраўніка Камітэту дзяржаўной бяспекі, паколькі такая дзеянасьць зьяўляецца парушэннем дзеючага заканадаўства.

Штраф далі, штраф скасавалі...

11 чэрвеня ў Полацку супрацоўнікі міліцыі затрымалі і даставілі ў мясцовы РАУС пяцёх актыўістў Маладога Фронту: Кацярыну Салаўёву, Алеся Круткіна, Мікалая Дземідзенку, Сяржку Каралёнку, Алеся Хаберава. Маладафронтніцы разгварнулі расцяжку "STOP-ДЫКТАТУРА" наспраць Полацкага выканкаму. Аднаму з актыўістў Алею Хабераву стала дранна з сэрцам, і яго забрала "хуткая дапамога". На затрыманых актыўістў склалі пратаколы аб адміністрацыйным правапарушэнні па артыкуле 23.34 ч.3 КаAP за ўдзел у несанкцыянаваным пікетаванні, зьдзейсненым паўторна.

Суд над моладзевымі актыўістамі адбыўся 12 чэрвеня. Гэта ня першая адміністрацыйная адказнасць маладафронтніцу, таму ім пагражай арышт да 15 сутак. Але судзьдзя Н.В.Дзярэвэнка абмежавала штрафамі ў 30 базавых велічыняў кожнаму з удзельнікаў акцыі. Акрамя гэтага, па пісъмовым патрабаванні Алеся Круткіна спадарыня Дзярэвэнка вяла працэс на беларускай мове.

Ян стала вядома пазней, мясцовую актыўістку, якая здымала акцыю, таксама затрымалі ў горадзе людзі ў цывільнім і, прымусіўшы выдаліць фотаздымкі, адпусцілі на свабоду.

Як даведалася 2 чэрвеня кіраўніца Полацкай філіі Маладога Фронту Кацярына Салаўёва, ёй і моладзеваму актыўісту Алею Круткіну ня прыйдзецца аплочваць штрафы ў 30 базавых велічыняў, якімі іх пакаралі 20 траўня ў Вушачах за распаўсюд друкаванай прадукцыі без выходных дадзеных па арт. 22.9 КаAP РБ.

Калі Кацярына Салаўёва прыехала ў Вушачы за пастановаю суду, ёй паведамілі, што рашэнне судзьдзі скасоўваецца на падставе таго, што адміністрацыйныя пратаколы складалі не міліцыянты, а кіраўніца ідэалагічнага аддзелу райвыканкаму Вольга Карчэўская, што забаронена законам. Таксама, пратаколы ня могуць лічыцца сапраўднымі.

Ваенкаматы атакуюць моладзь...

У розных рэгіёнах Беларусі ў ваенныя камісарыяты началі актыўна выклікаць актыўістуў розных дэмакратычных моладзевых арганізацый для праходжання медычных камісіяў з наступнай адпраўкай ў войска.

Не пасыпела сьціхнучы гісторыя з гвалтоўным прыводам у ваенкамат Савецкага раёну Менску актыўіста "Моладзі БНФ" Франака Вячоркі, як у іншых рэгіёнах началі адбывацца аналагічныя рэчы.

Так, ваенны камісар Маствоўскага райваенкамату падпалкоўнік Алег Шандаровіч пагражае галоўнаму рэдактару незалежнай міланакладнай газеты "Маствоўская праўда", памочніку Валынскага абласнога рады і актыўісту зарэгістраванай у Чэхіі міжнароднай арганізацыі Малады Фронт Ігару Шчакарэвічу ўзбуджэннем крымінальнай справы за няяўку ў ваенкамат па позыве.

Як паведаміла прэс-сакратар Маладога Фронту Тацьцяна Шапуцька, Ігар Шчакарэвіч цяпер вучыцца па Программе Каліноўскага ва ўніверсітэце гораду Беластоку ў Польшчы. Нягледзячы на тое, што Шчакарэвіч звязуляеца студэнтам, ваенкамат запрасіў яго на медкамісію для далейшага прызыва на вайсковую службу. Да таго ж, паводле Тацьцяні Шапуцькі, Ігар Шчакарэвіч цяпер з пераломам суставу нагі знаходзіцца ў Беластоку, але, не зважаючы на гэта, падпалкоўнік Шандаровіч заявіў, што ў выпадку, калі юнак ня звязаўца на медкамісію ў ваенкамат, ягона справа будзе перададзеная ў міліцыю з наступным узбуджэннем крымінальнай справы за ўхіленне ад вайсковай службы.

Студэнты-каліноўцы патрапілі ў сьпіс невыязных

Беларускіх хлопцаў, якія вучыцца ў замежных універсітэтах, здымайцца на мяжы і паведамляюць, што ім забаронены выезд за межы Беларусі. Прозвішчы студэнтаў унесены ў так званыя "чорныя сьпісы". Ваенкаматы такім чынам спрабуюць забраць няўгодных апазыціянеру ў войска. Моладзевага актыўіста партыі БНФ Франака Вячорку памежнікі не прапусцілі праз беларуска-літоўскую мяжу. Гэта здарылася на памежным пераходзе Каменны Лог. Франаку не назвалі прычыну забароны выезду з тэрыторыі Беларусі.

— Мне паведамілі, — гаворыць Франак Вячорка, — што выезд за межы Рэспублікі Беларусь мне забаронены, што я толькі нядыяўна ўнесены ў "чорны сьпіс". Калі я спытаў, чаму міне высаджваюць з аўтобусу, то памежнік адказаў: "Сам разъбірайся". Я думаю, што гэта звязана з мім прызываў у войска, і маё прозвішча ўнеслы ў сьпіс супрацоўнікі Савецкага ваенкамату".

За дзень да гэтага студэнта-каліноўца Зымітра Буянаў памежнікі вывелі з цягніка, калі той пераехаў мяжу з польскага боку. Яны паведамілі хлопцу, што назад яго ня пусцяць, бо ён таксама трапіў у "чорны сьпіс". "Калі я пераехаў беларускую мяжу, памежнікі вывелі мяне з вагону. Яны ўзялі мой пашарт, пагарталі старонкі і паведамілі мне, што назад ужо не прапусціяць. Калі я спытаў чаму, то яны мне адказали: "З'вяртайся ў міліцию, тады даведаешся". Перад гэтым я некалькі разоў ездзіў у Беларусь, і не было ніякіх проблема. Я лічу, што гэта помста беларускім хлопцам за тое, што яны вучыцца за мяжой".

Франак Вячорка прайшоў раённую медычную камісію. Медыкі зрабілі яму аперацыю на вочы. Франаку сказаў, што цяпер ён будзе мець адтэрміноўку ад прызыва ў войска на паўгоду.

Зыміцер Буянаў вучыцца ў Гданьскім універсітэце. У ваенкамаце ляжыць ягона даведка з універсітэту з перакладам на беларускую мову. У ваенкамате паведамілі, што ў хлопца адтэрміноўка на год, і яму толькі трэба штогод прыносіць новыя даведкі.

Франак і Зыміцер стаяць на ўліку ў ваенкамаце Савецкага раёну Менску.

"Гэта, безумоўна, звязана з надыходзячай кампаніяй па выбарах дэпутатаў парламенту, бо Ігар неаднаразова прайўляў сябе як яскравы і актыўны грамадзкі дзеяч, за што падчас мінулых парламенцкіх выбараў быў выключаны з Гарадзенскага дзяржаўнага ўніверсітэту імя Янкі Купалы, — адзначае прэс-сакратар Маладога Фронту. — Улады цяпер імкнущыя розным чынам нейтралізаваць усіх актыўных людзей, якія могуць вярнуцца ў Беларусь, каб узяць удзел альбо ў кампаніі байкоту, альбо, як гэта мела месца з Ігарам, у парламенцкіх выбараў."

А Паўла Наздру і Міколу Жукоўскага — сябраў Мазырскага аргкамітэту па стварэнні "Беларускай Хрысціянскай Дэмакратыі", забіраюць на вайсковыя зборы. Пра гэта актыўісты нечаканы даведаліся за дзень да пачатку збору. Увечары 10 чэрвеня Паўла Наздру, рэгіянальному каардынатору аргкамітэту БХД па Гомельскай вобласці была ўручаная пад подпіс позва ў ваенкамат.

"Як толькі я выышаў з хаты, да мяне адразу падбег чалавек у цывільнім і ўручыў нейкую паперку, — расправёў Павел Наздра. — Я думаў, што зноў арышт на суткі, але гэта аказалася позва ў ваенкамат".

Высьветлілася, што Павел Наздра павінен адслужыць ў войску сімнаццаць дзён. Ён мяркуе, што такім чынам мясцовыя ўлады плаўньюць не дапусціць яго да ўзделу ў парламенцкіх выбараў. Акрамя гэтага, з-за непланаванай службы ў войску ён ня зможа заняцца кампаніяй аргкамітэту БХД "За сямейныя каштоўнасці", збіраючы подпісы за ўключэнне ў тэлевізійную сетку трох хрысціянскіх каналаў. 12 чэрвеня

актыўіста выклікалі ў ваенкамат, дзе паведамілі, што ён ужо не цікавіць вайскоўцаў, бо ніколі не служыў па сваёй вайсковай супецьяльнасці, то бок кухарам. Пры гэтым ваенкамат заявіў Паўлу, што актыўіст парушыў заканадаўства, бо не паведаміў у ваенкамат пра нядыяўную зьмену працоўнага месца. З гэтай дзёнай нагоды на Паўла Наздру там жа быў складзены пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні.

Гэтаксама неспадзянавана была ўручаная позва ў ваенкамат Міколу Жукоўскаму, які падчас збораў мусіць здаваць сесію ва ўніверсітэце.

Выклікаць у ваенкаматы началі нават тых, каму раней дактары паставілі дыягноз "да службы ў войску нягоды". Сярод іх — старшыня Рады моладзі БНФ Алеся Каліта. 18 чэрвеня Алеся Каліта прыбыў у Рэспубліканскі ваенны камісарыят, каб прайсьці ваенна-доктарскую камісію. Раней кіраўнік Моладзі БНФ ужо прайшоў дзяве камісіі — на гарадзкім і абласным узроўнях. У яго знайшлі анеўрызму сэрца і артэрыяльную гіпертэнзію. Спраўдэць усе гэтыя дыягнозы ваенныя чыноўнікі вырашылі на самым вышэйшым узроўні. Алеся Каліта лічыць, што на дактароў Рэспубліканскай камісіі ажыццяўляеца ціск. Вось што ён пабачыў сёння ў галоўным ваенным шпіталі: "Да старшыні камісіі зайшлі супрацоўнікі КДБ. У размове дзяжурнага з адным з іх я пачуў, што гэта супрацоўнікі КДБ".

Па словаў Алеся Каліты, размова супрацоўнікаў Камітэта дзяржбяспекі з доктарам цягнулася каля 15 хвілін. Пасля гэтага яму было аб'яўлена пра рашэнне пакласці ѹ яго ў кардыялагічнае аддзяленне Рэспубліканскага ваеннага шпітулю. Доктар патлумачыў, што на абследаванні будуць вывучаць усе дыягнозы Алеся Каліты: "Я гэта расцэнваю як спробу сфальшаваць мае дыягнозы, якія былі пастаўленыя на раённым і абласным узроўнях. Пільная ўвага з боку КДБ — яскравае съведчанне таго, што ўлады спрабуюць скрыстаць усе магчымыя сродкі ўціск, каб прызнаць мяне хаця б аблежавана годным да службы ў войску".

У Рэспубліканскім ваенным шпіталі Алеся Каліту могуць тримаць цягам двух тыдняў. Па сканчэнні гэтага тэрміну дактары мусіць вынесці канчатковое рашэнне аб прынаднасці моладзевага актыўіста да службы ў армії.

А тым часам у войску, без прынціпія прысягі, ужо амаль сто пяцьдзесят дзён знаходзіцца гомельскі актыўіст "Моладзі БНФ" Зыміцер Жалезнічэнка. Студэнта-выдатніка таксама па палітычных матывах выключылі з Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэту і тэрмінова прызвалі ў войску, дзе ён адмовіўся прымаць прысягу, бо лічыць і сваё адлічэнне з ВНУ, і хуткачэйны прызыў на службу незаконным.

Прычына – палітычна актыўнасьць

Леанід Аўтухоў, актыўіст з райцэнтру Гарадок Віцебскай вобласці, спрабуе праз суд аспрэчыць сваё звольненне. Раённае кіраўніцтва ЖКГ сцьвярджае, што ён звольнены па сканчэнні контракту, але апазіцыянер спадзяеца давесці суду, што пры звольненні мелі месца парушэнні працоўнага заканадаўства, а таксама пераслед паводле палітычных матываў.

Кіраўнік раённай організацыі Партыі БНФ, прыхільнік Аляксандра Мілінкевіча, спадар Аўтухоў быў звольнены з пасады аператара ачышчальных збудаваньняў сёлета 4 красавіка. З ім не працягнулі працоўны контракт, і, як лічыць Леанід Аўтухоў, прычына гэтага – ягоная палітычна і грамадзкая актыўнасьць.

"Звольніць мяне не было прычынай: я выконваў свае абавязкі сумленна, дысыплінавана. Звольніць мяне з парушэннямі, звольнілі, я лічу, з палітычных матываў. Я зьяўляюся старшынёй суполкі партыі БНФ у Гарадоцкім раёне, і улады незадаволенія тым, што ў нас пачалася больш актыўная дзеянасьць – мы распавяждвалі ўлёткі, праводзілі супрэчы... Цік быў і на мяне асабіста, і на кіраўніцтва ЖКГ, і таму дырэктар падпісаў загад аб звольненні", – скажаў на судовым паседжанні спадар Аўтухова.

На думку Леаніда Аўтухова, звольнілі яго з парушэннямі працоўнага заканадаўства. У прыватнасці, яму менш як за месяц паведамілі пра тое, што контракт на будзе працягнуты, а документы на звольненне ён убачыў толькі на наступны дзень пасля таго, як яны былі зацверджаны начальствам. Да таго ж, як высьветлілася, ён ад-

працаваў частку працоўнай зымены ўжо пасля таго, як быў звольнены, а гэта аўтаматычна абазначае працягненне контракту.

Актыўіст патрабуе, каб яго аднавілі на працы, а таксама выплатілі гроши за перыяд вымушанага беспрацоўя і за маральныя страты, якія ён пацярпеў праз гэтае звольненне.

Судовае паседжанне было працягнута 13 чэрвеня. Присутнія на судзе намесніца старшыні абласной федэрацыі прафсаюза мясцовай прымасловасці і ЖКГ Ірина Сяменава заяўвіла, што заканадаўчыя нормы, да якіх апеляваў Аўтухоў, маюць для найманіка хіба толькі рэкамендацыйны характар.

Пракурор Наталя Лятас таксама пацьвердзіла, што ня бачыць парушэнняў, і старшыня райсуда Аляксандар Ляшкевіч не задаволіў патрабаванні Леаніда Аўтухова

наконт аднаўлення на працы, выплаты сярэдняга заробку падчас вымушанага беспрацоўя і кампенсацыі маральнай шкоды.

Ні падчас звольнення, ні ў судзе гарадоцкі актыўіст так і не даведаўся прычынай, паводле якіх з ім не працягнулі контракт, хаця найманік паводле заканадаўства мусіць гэта тлумачыць. Адзінай прычынай Леанід Аўтухоў лічыць сваю грамадзкую актыўнасьць. Ён сцьвярджае, што на ягоным звольненні настаялі мясцовыя ўлады.

Гарадоцкі актыўіст зъбіраеца аспрэчыць пастанову райсуду ў вышэйшай судовай інстанцыі. А пакуль адзіным станоўчым вынікам ён лічыць хіба тое, што ці не ўпершыню на Віцебшчыне судовы разбор праходзіў на беларускай мове: і старшыня суда Аляксандар Ляшкевіч, і пракурор Наталя Лятас размаўлялі на працэсе па-беларуску.

Аляксандра Меха папярэдзілі пра звольненне

Кіраўніка кобрынскай суполкі партыі БНФ Аляксандра Меха папярэдзілі пра звольненне з працы. Актыўіст кажа, што гэта звязана з ягоным намерам удзельнічаць у будучых парламенцкіх выбарах.

Аляксандар Мех працуе ў Кобрынскай управе магістральнага газаправоду "Белтрансгазу" ўжо 14 гадоў. Быў майстрам, зараз – інжынер. Што да працы, кажа, нікіх прэтэнзій да яго няма. Між тым 4 чэрвеня, Аляксандра Меха выклікаў да сябе начальнік управы Уладзімір Галошка, каб паведаміць падначаленому, што ягона канtrakт, які заканчваецца ў канцы чэрвеня, больш працягнуты ня будзе.

Размова адбывалася ў прысутнасці чалавека, які называўся начальнікам мясцовага КДБ, але прозывіща свайго не сказаў. Супрацоўнік КДБ, паводле Аляксандра Меха, на праста прысутнічаў, а даводзіў і сваю пазіцыю. Актыўіст мяркуе, што яго звольняюць з прычыны намеру удзельнічаць у будучых парламенцкіх выбарах, прычым робяць гэта паказальна для іншых актыўістаў.

"Гэтак будзе рабіцца, каб вынішчыць усю апазіцыю напярэдадні выбараў. Каб выбары для іх праішлі спакойна, каб нікто ім не перашкаджаў".

Аляксандар Мех узначальвае ў Кобрыні мясцовую філію партыі БНФ, актыўна падтрымлівае і рух Аляксандра Мілінкевіча "За свабоду". Спадар Мех з сумам кажа, што калі яго звольняць, цяжка будзе знайсці працу на тое што ў дзяржаўнай структуры, але нават і ў прыватнай.

Суд паводле... "ананімкі"

Суд Слонімскага раёну разгледзеў 17 чэрвеня справу грамадзкага актыўіста Алеся Масюка, якога паводле міліцэйскага пратаколу абвінавацілі ў арганізацыі супрэчы Аляксандра Мілінкевіча з жыхарамі гораду, што адбылася сёлета 18 красавіка. Паводле пастановы суддзі Аляксандра Шыліна, Алеся Масюку прызначана пакаранье ў выглядзе штрафу памерам 700 тысячай рублёў.

Адміністрацыйны пратакол аб арганізацыі несанкцыянаванага мэрапрыемства, якім улады палітычнай супрэчы Аляксандра Мілінкевіча з жыхарамі Слоніму, быў складзены паводле ананімнага ліста грамадзянаў, якія прасілі праваахоўныя органы праверыць законнасць правядзення супрэчы.

Судзьдзя Аляксандар Шылін не прыняў да ўвагі шэраг заўвагаў адваката Жаны Салавей, якая патрабавала прыпынення справы ў сувязі з пратэрміноўкай складання пратаколу аб адміністрацыйным

Але́сь Ма́сюк.

правапарушэнні: паводле заканадаўства, калі на працягу 10 дзён з моманту напісання міліцэйскага рапарту не складзены пратакол аб правапарушэнні, справа зачыняецца і разглядзу ў судзе не падлягае. Довады адваката пра тое, што ў Слоніме адбываўся не сход, а звычайная супрэчы з людзьмі, бо не было вызначана канкрэтнае месца і час збору, судзьдзя не ўлічыў. Акрамя гэтага, судзьдзя не прыняў да ўвагі факт, што паводле ананімнага

ліста Алеся Масюка ня можа быць прыцягнуты да крымінальнай справы. Сам Алеся Масюк не выключае, што дзеяньні праваахоўных органаў носяць правакацыйны характар і ўчыненыя паводле загаду з КДБ. "У нас ёсьць падставы лічыць, што міліцэйскі рапорт складзены заднім чыслом, бо ён з'явіўся толькі тады, калі стала зразумела, што справа ня можа грунтавацца на ананімцы. Міліцыянты не прынеслі у суд журнал рэгістрацыі рапартоў, пра што мы хадайнічалі", – распавядае Алеся Масюк. Хадайніцтва актыўіста Руху аб прыцягненіі дадатковых сведкаў судзьдзя адхіліў.

Падчас правядзення судовага паседжання Алеся Масюк не признаў сябе вінаватым, а вылучаныя адвінавачаныя палічны надуманымі перш за ўсё таму, што ў беларускім заканадаўстве няма артыкулу, паводле якога чалавеку забараняецца сустракацца і размаўляць з іншымі людзьмі.

СМИ будзе нанесены непапраўны ўдар

"Парламент" прыняў праект Закону "Аб сродках масавай інфармацыі"

Праект Закону аб СМИ прадугледжвае рэгістрацыю Інтэрнэт-рэсурсаў, прычым дзейнасць беларускага Інтэрнэту будзе рэгулявацца не законамі, а пастановамі Савету Міністраў. На дадзены момант у Беларусі практична не засталося незалежных друкаваных выданняў. Радыё і тэлебачанье падкантрольныя ўладам. Адзінай магчымасцю атрыманія альтэрнатыўную інфармацыю заставаўся Інтэрнэт. "За" прагаласавалі 93 "дэпутаты", "супраць" – толькі 1.

"Парарадак дзяржаўнай рэгістрацыі сродкаў масавай інфармацыі, што распаўсюджваюцца праз глобальную камптарную сетку Інтэрнэт, а таксама парадак распаўсюджвання такіх сродкаў масавай інфармацыі аднесены ў адпаведнасці з праектам закону да кампетэнцыі Савету Міністраў", – заяўіла, выступаючы 17 чэрвеня ў "парламенце", першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі Лілія Ананіч.

Законапраект рыхтаваўся на працягу 5 гадоў з падачы Адміністрацыі прэзідэнта ў закрытым рэжыме. Ён паступіў у беларускую "палатку" толькі 10 чэрвеня і ўжо на наступны дзень была прызначаная дата разгляду – 17 чэрвена.

Беларуская асацыяцыя жур-

наісташа атрымала тэкст закона-праекту толькі напярэдадні яго разгляду. У пятніцу юрысты БАЖ, прааналізавашы праект закону аб СМИ, прыйшлі да выніковы, што ў выпадку прыняцця законапраекту ў цяперашні рэдакцыі па незалежных сродках масавай інфармацыі будзе нанесены непапраўны ўдар, што паставіць іх на мяжу выжывання, а фактычна прывядзе да зыншчэння незалежных СМИ ў краіне.

Найбольшую турботу выклікае то, што ўлады змогуць блакаваць усе Інтэрнэт-СМИ, не зарэгістраваныя ў Беларусі ў якасці сродку масавай інфармацыі. Прычым дзейнасць Інтэрнэт-рэсурсаў будзе рэгулявацца не законамі, а пастановамі Савету Міністраў.

Паводле праекту Закону аб СМИ, пералік парушэнняў, за якія можна вынесці папярэджаныне ў адрас рэдакцый, размыты і неабмежаваны, а прыпыніць выданыне друкаванага СМИ можна нават за адно папярэджаныне. Пры гэтым выносіць папярэджаныні выданням зможа не толькі Міністэрства інфармацыі, але і любы суддзьдзя, прокурор або чыноўнік любога райцэнтра.

Тым ня менш, падчас абмеркавання праекту закону "парламентары" не выказвалі якіх-небудзь наракан-

няў у адрас законапраекту. "Закон важны, патрэбны і сучасны", – заявіў "дэпутат" Валер Лектараў. Ён паведаміў, што "кожнаму "дэпутату" прыйшлі лісты ад Беларускай асацыяцыі журналістаў з прэтэнзіямі адносна дадзенага праекту закону".

У этай сувязі "дэпутат" Анатоль Красуцкі адзначыў, што "шэраг гэтых заўвагаў не адпавядае рэчаіснасці і таму, што напісана ў праекце закону".

Раней аб неабходнасці ўзмацнення жорсткасці заканадаўства аб СМИ неаднаразова выказваліся беларускія службоўцы высокага рангу. У прыватнасці, намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч заяўляла, што сёняня ў Беларусі існуе праблема "дэзінфармацыйных плыніяў замежных сайтаў, але ёсць досьвед Кітаю, які перакрыў доступ такіх сайтаў на сваю тэрыторыю".

Дырэктар Інфармацыйна-аналітычнага цэнтра пры Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі Алег Праляскоўскі настойвае на "узмацненні адказнасці за інфармацыю ў Інтэрнэце" і пропаноўвае ўскладніць адказнасць за распаўсюджванне інфармацыі ў Інтэрнэце ня толькі на адміністратара сайта, але і на ўладальніка Інтэрнэт-рэсурсу і правайдэра.

"Законапраект мае рэпрэсіўны характар"

Зварот Палітрафы Аб'яднаных дэмсілай па новым Законе аб СМИ

Прэзідым Палітрафы Аб'яднаных дэмакратычных сілаў прыняў 16 чэрвеня адмысловую заяву наконт новага Закону аб СМИ, які 17 чэрвеня ў першыя чытаны разгледзелі ў Палаце прадстаўнікоў. Документам істотна ўскладніліца магчымасці дзейнасці мас-медиаў, а таксама становіща больш жорсткім парадак іх акредытациі пры органах дзяржаўнага кіравання. Упершыню ў заканадаўства ўводзіцца норма, якая рэгулюе інтэрнэт-выданыні.

У сувязі з гэтым Прэзідым Палітрафы Аб'яднаных дэмакратычных сілаў заяўляе:

- законапраект "Аб сродках масавай інфармацыі" носіць яўны рэпрэсіўны характар і істотна пагаршае становішча мас-медиаў адносна дзеючага заканадаўства, якое неаднаразова падвяргалася крытыцы з боку міжнароднай супольнасці;

- паспех, з якой улады спрабуюць прыняць дадзены праект закону, сведчыць аб спробе аказаць ціск на незалежныя СМИ напярэдадні выбараў у Палату прадстаўнікоў;

- імкненіе ўзяць пад кантроль інтэрнэт-выданыні зьяўляецца падрыхтоўкай да чарговай зачысткі інфармацыйнай прасторы да прэзідэнцкіх выбараў 2011 году.

Прэзідым Палітрафы Аб'яднаных дэмакратычных сілаў:

- асуджае дзеяньні ўладаў, на-кіраваныя на ўдушэнне свабоды слова, і заклікае іх адмовіцца ад фарсіраванага прыняцця закону "Аб сродках масавай інфармацыі";

- лічыць неабходным стварыць пашыраную працоўную группу па дапрацоўцы документа, у склад якой у ававязковым парадку павінны быць уключаныя прадстаўнікі Гра-

мадзкага аб'яднання "Беларуская асацыяцыя журналістаў";

- заклікае аднавіць роўныя ўмо-вы дзейнасці для СМИ дзяржаўнай і недзяржаўнай формаў уласнасці;

- патрабуе вярнуць усім недзяржаўным грамадзка-палітычным выданыням права друкавання ў беларускіх друкарнях, распаўсюджвання праз сетку "Белсаюздруку", а таксама па падпісы праз РУП "Белпошта", і спыніць ціск на журналистаў незалежных СМИ.

"Не" – Цэнзуры ў байнэце...

12 чэрвеня Міжнародная праваабарончая арганізацыя "Рэпарцёры бяз межаў" з'явіўся з заяўлі да міністра інфармацыі Беларусі Уладзімера Русакевіча. Падставай дзеля звароту стала нядайшняя заява першай намесніцы міністра Лілія Ананіч аб кантролі беларускімі ўладамі Інтэрнэт-СМИ, агучаная ў выданыні "Беларуская думка".

"Рэпарцёры бяз межаў" нагадваюць, што спадарыня Лілія Ананіч заяўляла пра неабходнасць заканадаўчага рэгулявання інтэрнэт-медиаў у Беларусі, а таксама выкарыстаныя кітайскага досьведу ў блакаванні доступу да тых замежных вэб-сайтаў, якія могуць мець "дрэнны ўплыў" на беларусаў.

З'явяртаючыся да міністра інфармацыі Уладзімера Русакевіча, "Рэпарцёры бяз межаў" адзначаюць: "Большасць беларускіх грамадзянаў – актыўныя інтэрнэт-карыстальнікі. Мы ведаем, як важна рэгуляваць змест вэб-сайтаў, аднак мы таксама ведаем, што ў выніку на можа парушацца свабода меркавання... Мы таксама хацелі б ведаць, для якіх вэб-сайтаў будуць ужытыя метады фільтравання і якія дакладныя прычыны існуюць для падобнага фільтравання".

Пастка для беларускіх журналістаў

№11-12
(240-241)

У Беларускую асацыяцыю журналістаў трапіў праект новага Закону аб СМІ, які, паводле экспертаў, можа істотна пагоршыць умовы працы і нават існаванья незалежных медыяў у нашай краіне. Гэты закон ужо на цяперашній сесіі мае прыняць Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу.

Старшыня БАЖ Жана Літвіна 12 чэрвеня падчас адмысловай прэс-канферэнцыі, зладжанай з гэтае нагоды, адразу адзначыла, што гэты законапраект ня быў афіцыйна прадстаўлены Беларускай асацыяцыі журналістаў, а патрапіў у руку экспертаў гэтае арганізацыі прыватным чынам: "Законапраект распрацуваўся ў закрытым рэжыме". Кірауніцтва БАЖ, паводле словаў Жаны Літвіной, напярэдадні з'явінулася да кірауніка сталай камісіі ніжняй палаты парламенту, які ў тым ліку і займаецца пытаннямі СМІ, Кулакоўскага з запытам аб тэрміновым афіцыйным прадстаўленыні тэксту законапраекту для незалежнай экспертызы.

Намеснік старшыні БАЖ Андрэй Бастунец падкрэсліў, што ў законапраекце ёсьць і некаторыя станоўчыя моманты, напрыклад, тое, што інтэрнэт-варыянты зарэгістраваных у Міністэрстве інфармацыі Беларусі друкаваных СМІ не падлягаюць асобнай рэгістрацыі. Апроч таго, "у законапраекце адсутнічае ўзгадненне разъмяшчэння СМІ з мясцовымі ўладамі для рэгістрацыі сродкаў масавай інфармацыі. Раней гэту прыступку не маглі прайсці большасць патэнцыйных заснавальнікаў СМІ. Прычым абкардзіць дзеяньні мясцовых уладаў у судовым парадку таксама было немагчыма. Але дадам, што няма гарантый, што яно ня зьявіца падчас абмеркаванья законапраекта ў парламенце".

Паводле словаў Андрэя Бастунца, адмоўнага ў законапраекце значна больш, чым становічага. "Прадпрымальнікі зараз ня змогуць выступаць у якасці рэдакцыяў сродкаў масавай інфармацыі, такое права нададзена толькі юрыдычным асобам; уводзіцца

абмежаванье на замежны капітал у статутных фондах рэдакцыяў СМІ трыццатцю адсоткамі; распаўсюд прадукцыі замежных СМІ патрабуе атрыманьня дазволу, Мінінфарм распрацоўвае адзіную форму журналісцкага пасьведчання", – пералічыў далёка на поўны сыпіс "наваццаў" юрист.

Ёсьць яшчэ цэлы шэраг новаўядзенняў, якія істотна ўскладняюць працу журналістаў і сродкаў масавай інфармацыі. Напрыклад, з шасціці месяцаў да году павялічаны перыяд, цягам якога СМІ абавязаныя захоўваць арыгіналы распаўсюджаных матэрыялаў. Забаранеца скажэнне агульнапрынятых нормаў мовы, ажыццяўленыя прафесійнае дзейнасці журнالістай замежных СМІ на тэрыторыі Беларусі без акредытациі. Таксама уводзіцца палажэнне аб адказнасці СМІ за распаўсюд недаставернай інфармацыі, якая можа нанесьці ўрон дзяржаўным і грамадzkім інтарэсам і гэтак далей.

Законапраект дае вызначэнне СМІ як "формы перыядычнага распаўсюду масавай інфармацыі з выкарыстаннем друку, тэлерадыёвішчання, глабальнай кампютарнай сеткі Інтэрнэт". Правам вызначэння парадку распаўсюду СМІ праз Інтэрнэт надзяляецца Савет Міністэрстваў. Як адзначыў юрист Цэнтру прававой абароны СМІ пры БАЖ Юры Тапараўшай, "эта абсалютна ненормальная зьява, калі вельмі востры бок інфармацыінае дзейнасці будзе рэгуляваць кабінет міністраў, то бок чыноўнік, без усялякага ўмяшальніцтва заканадаўцаў".

Жана Літвіна падкрэсліла, што "пытанніе, звязаное з бясспекай-небяспекай сেньняшняй улады, – гэта абарачэнне інфармацыі ў Інтэрнэце".

"Для мяне жаданье кантроляваць Інтэрнэт – яшчэ адное пачверджанье, што палітыка ўлады ў дачыненні да сродкаў масавай інфармацыі, асабліва незалежных, застаецца вельмі жорсткай, – адзначыла старшыня БАЖ. – Гэта палітыка пасълядоўная, асэнсаваная, і менавіта ў гэтай сітуацыі, у гэ-

Жана Літвіна.

тыя дні нам неверагодна патрэбная прафесійная кансалідацыя."

Па словам Жаны Літвіной, да распрацоўкі законапраекту не былі прыцягнутыя ні айчынныя, ні замежныя незалежныя съпецялясты.

"Прадстаўнікі нашай улады не адночы агучвалі сваю гатоўнасць накіраваць законапраекты, якія тычацца сродкаў масавай інфармацыі, на экспертызу ў єўрапейскім экспертызі, – нагадала старшыня БАЖ. – Калі афіцыйныя Менск сёньня сапраўды думае пра дыялог, пра наладжванье адносінаў, стасункаў з єўрапейскімі краінамі, з єўрапейскімі інстытутамі, то трэба, каб гэтыя абяцанкі таксама былі выкананы".

Напрыканцы Жана Літвіна заявила: "Мы з'яўвернемся да кожнага дэпутата ніжняй палаты Нацыянальнага сходу, каб яны паспрыялі таму, каб законапраект быў надрукаваны ў рэспубліканскіх дзяржаўных газетах. Другое: мы патрабуем шырокай дыскусіі і шырокага абмеркавання тых нормаў, якія ўжо сёньня ёсьць у законапраекце. Мы нагадаем дэпутатам пра ту ю адказнасць кроکаў, якія яны зробяць падчас галасавання за гэты законапраект".

Кірауніцтва БАЖ накіравала ў адпаведную камісію Палаты прадстаўнікоў запыт наkonт магчымага ўдзелу ці прысутнасці экспертаў аўтаданнія пры аберкаванні законапраекту дэпутатамі.

Як прымалі Закон "Аб сродках масавай інфармацыі"

Уся працэдура прыняцця закона падтрымалася ў першым чытанні. Траціну гэтага часу прамаўляла першыя намеснікі міністра інфармацыі Лілія Ананіч. Яна адзначыла, што цяперашні Закон аб СМІ дзейнічае з 1995 года. І за гэты час, на яе думку, у законе выявіўся шэраг недахопаў: адсутнічае панятак акредытациі журналістаў, відаў СМІ, ня вызначаны парадак фінансаванья медыяў, адсутнічае адказнасць заснавальніка за дзейнасць яго СМІ. У выніку, паводле Ліліі Ананіч, у сферы медыяў цяпер існуе «вельмі нізкая прававая культура». Пасъля выступу

першага намесніка міністра інфармацыі ў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў з'явілася магчымасць задаць пытанні Ліліі Ананіч.

Журналісты чакалі ад закана-даўцаў пытанніяў наконт рэгулявання інтэрнэт-СМІ, але іх не было. Пачалася працэдура галасавання. У выніку 93 дэпутаты выказаліся за прыняццце закона падтрымкай 1 – супраць. Нагадаем, што ўсяго дэпутацкі корпус Палаты прадстаўнікоў складаецца з 110 дэпутатаў.

Ужо пасъля галасавання ў Аўтавінай зале старшыня камісіі па адукацыі, культуры, науцы і нау-

кова-тэхнічнаму прагрэсу Уладзімір Здановіч пракаментаваў "Беларускім новостям", як, на яго думку, адбылося, што адзін дэпутат выказаўся супраць закона падтрымкай: "хтосьці з дэпутатаў мог выпадкова націснуць не на ту кнопку, ці адбыўся збой у праграме".

Паколькі галасаванье было тайнім, высыветліць, хто з дэпутатаў "памыліўся", немагчыма. Пасъля Палаты прадстаўнікоў законапраект павінен быць ухвалены Саветам Рэспублікі, а потым яго павінен падпісаць кіраунік дзяржавы. Новы закон пачне дзейнічаць праз 6 месяцаў пасъля яго публікацыі ў друку.

Сітуацыя ў адносінах да СМІ пагоршылася

6-7 чэрвеня ў Варшаве адбылася канферэнцыя па проблемах дэмакратызацыі СМІ ў Беларусі. Яе прывядзенне ініцыявалася Парламенцкай асамблéй Савету Еўропы. Увага міжнароднай супольнасці да нашай краіны не выпадковая: лукашэнкаўскі рэжым душыцу свабоду слова, жорстка парушае права як журналістаў незалежных сродкаў масавай інфармацыі, так і чытачу, тэлеглядачу і радыёслушачо.

Удзельнікі канферэнцыі прынялі съпецыяльную рэзолюцыю, у якой выказалі занепакoenасць у суязі з адсугласіцю паляпшэння сітуацыі ў адносінах да СМІ і свабоды слова ў Беларусі. Па-ранейшаму аказваецца ціск і ажыццяўляюцца рэпрэсіі як у адносінах да структураў грамадзянскай супольнасці, так і ў адносінах да незалежнай прэсы і журналістай. Два гады таму была ўведзеная забарона на распаўсядкованье незалежнай прэсы. Трынаццаць незалежных газетаў былі выключаны з рэспубліканскага падпіснога каталога, а шаснаццаць сутыкнуліся з праблемамі пры свабодным розычным продажы. Шэраг газетаў пазбаўленыя магчымасці друкавацца ў Беларусі. Улады па-ранейшаму трymаюць манаполію на большасць друкаваных і электронных СМІ, а таксама на сістэму друку і распаўсядкованья.

Канферэнцыя выказала занепакoenасць тым, што судовая сістэма, заканадаўчыя механизмы і праваахоўныя органы ў Беларусі выкарыстоўваюцца ў якасці рэпресіўных сродкаў у адносінах да СМІ і журналістай. Ператрусы ў кватэрах журналістай і офісных памяшканнях 27 сакавіка 2008 году сталі чарговым доказам умышальніцтва беларускіх съпецслужбай у працы СМІ.

Удзельнікі канферэнцыі па дэмак-

ратызацыі СМІ ў Беларусі нагадваюць у прынятай рэзолюцыі, што Рэспубліка Беларусь мае міжнародныя абвязкальствы гарантаваць кожнаму праву на свабоду слова і свабоду пераканання, уключна са свабодай выказваць уласнае меркаваныне, а таксама шукаць, атрымліваць і распаўсядковаць інфармацыю і ідэі дзяякоўчы ўсім сродкам масавай інфармацыі, нягледзячы на межы (у адпаведнасці з Артыкулам 19 Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах).

"Канферэнцыя пррапануе стварэньне Еўрапейскага Савету па маніторынгу сітуацыі са СМІ ў Беларусі, запрашаючы прадстаўнікоў розных еўрапейскіх установаў, а менавіта Еўрапейскага парламенту, Парламенту асамблéі Савету Еўропы і АБСЕ да ўдзелу ў ініцыятыве Савету па маніторынгу ў якасці ганаровых сяброў. Еўрапейскі Савет па маніторынгу сітуацыі са СМІ ў Беларусі будзе складацца з экспертаў міжнародных няўрадавых арганізацый. Савет засяродзіцца на маніторынгу і экспертным аналізе сітуацыі са СМІ і свабодай слова ў Беларусі, рэагаваны на крокі беларускіх уладаў у галіне СМІ і свабоды слова, а таксама на выпрацоўцы рэкомендаций па паляпшэнні сітуацыі са свабодай слова ў Беларусі", – адзначаецца ў рэзолюцыі.

Канферэнцыя заклікала беларускія ўлады да:

– спыненія выкарыстання артыкулаў Крымінальнага кодэкса, якія абмажкоўваюць права на пошук, атрыманні і распаўсядкованьне інфармацыі;

– перагляду нацыянальнага заканадаўства па СМІ і прывядзення яго ў адпаведнасць з міжнароднымі стандартамі, адмены альбо ўводу

мараторию на прымяненьне пяці артыкулаў Крымінальнага кодэкса, а менавіта артыкулу 367 "Паклёт у дачынені да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", артыкулу 368 "Абраца ў адносінах да Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", артыкулу 369 "Абраца прадстаўніка ўлады", артыкулу 369-1 "Дыскрэдытацыя Рэспублікі Беларусь" і артыкулу 193-1, які тычицца дзейнасці ад імя незарэгістраваных арганізацый;

– спыненія адміністрацыйнага перасылду журналістай, якія працуюць на асьвятленыя масавых акцыях, перадусім падчас выбарчых кампаніяў;

– адмаленьня ад дзяржаўнай манаполіі ў галіне СМІ, друку і сістэмы распаўсядкованья, радыё і тэлебачаньня;

– скасаваньня забароны на распаўсядкованье і друк незалежнай прэсы, вяртаньня газетай "Народная воля" і "Товарищ" у беларускія друкарні;

– неадкладнага вяртаньня маёмысці, канфіскаванай падчас пепратрусаў у кватэрах журналістай.

Канферэнцыя заклікала Еўрапейскі Саюз, Савет Еўропы і АБСЕ падтрымача стварэньне Еўрапейскага Савета па маніторынгу сітуацыі са СМІ ў Беларусі.

Адным словам, у Еўропе разумеюць: пакуль улады Беларусі будуть душыцу свабоду слова, пакуль такая вядомая недзяржаўная газета, як "Народная воля", будзе вымушаная друкавацца за мяжой, гаварыць, скажам, пра дэмакратычныя перамены ў нашай краіне не даводзіцца. Асабліва актуальна гучыць гэты вывад напярэдадні чарговых парламенцкіх выбараў. Вядома: без свабоды слова не могуць быць свабоднымі, дэмакратычнымі выбары.

Прэмія – гэта ня толькі грашовы эквівалент Аляксей Кароль – лаўрэат прэміі імя Найта

6 чэрвеня галоўны рэдактар недзяржаўнай газеты "Новы час" Аляксей Кароль стаўся пераможцам Міжнароднага конкурсу журналістай імя Найта за 2008 год. Гэты конкурс у дзясяты раз ладзіў Міжнародны цэнтр журналістай (ICFJ).

Імёны лаўрэатаў прэміі Найта былі абвешчаныя падчас 61-га Сусветнага газетнага кангрэсу ў швецкім Гётэборгу. На прэмію Аляксея Кароля і ачоленеа ім выданніе вылучыла Беларуская асацыяцыя журналістай. Старшыня БАЖ Жана Літвіна патлумачыла такое рашэнне арганізацыі: "Гэта тое выданніе, у дачыненіі да якога ўз্যдзяйсняліся такія меры ўціку, як судовыя разъбіральніцтвы па зыску сенатара Мікалая Чаргінца. І суд быў прайграны, хаця нашы адవакаты, юрысты не зусім пагаджаліся з тымі аргументамі, якія гучалі падчас судовага працэсу. Абсалютна ясна, што тая судовая справа была скіраваная на банкрутства рэдакцыі і на тое,

Аляксей Кароль.

каб газета спыніла сваё існаваньне. І наверх яшчэ крымінальная справа, узбуджаная супраць намесніка рэдактара Аляксандра Зыдзьвіжкова і зноў-такі судовыя разъбіральніцтвы, якія праводзіліся ўжо па гэтай справе. Газета годна вытрымала гэтыя выпрабаванні, на сёняння яна зноў з чытачом, яна ня здрадзіла сваёй рэдакцыйнай палітыцы, і таму, на наш погляд, гэта была вельмі дастойная кандыдатура на ўзнагароду".

З нагоды сваёга лаурэацтва Аляксей Кароль сказаў: "Безумоўна, я ўспрыняў гэту навіну з задавальненнем, для мяне гэта вялікі гонар. Тым больш, што гэта прэмія прэстыжная, і важны не яе грашовы эквівалент, а важная магчымасць выйсці на больш цесныя контакты і размову з выбітнымі журналістамі съвету. Але лепш, відаць, было б не атрымліваць гэту прэмію, а жыць у свабоднай краіне ўжо больш за 15 гадоў і мець нармальныя стасункі свабоднага журналиста свабодных краін з журналістамі іншых свабодных дзяржаваў."

Сёлета адзначаюцца ўжо дзясяты ўгодкі Міжнароднай прэміі Найта ў галіне журналістыкі. Узнагарода ўручается адмысловай журналісцкай праграмай Найта, створанай з мэтаю забесьпячэння доўгатэрміновага і значнага прагрэсу ў разьвіцці журналістыкі ў съвеце. Праграма фінансуецца Фондам імя Джона і Джаймса Найта.

Паказальны працэс над іншадумцамі

№11-12
(240-241)

5 чэрвеня ў судзе Пухавіцкага раёну Менску распачалі слуханьні адносна былых настаўніц з пасёлку Дружны Насты Паповай і Таяны Дыльковай. Яны былі ўдзельнікамі несанкцыянаванага мітынгу жыхароў пасёлку, якія пратэставалі супраць будаўніцтва ў гэтай мясцовасці заводу ядахімікатаў.

Наста Папова яшчэ нядаўна працавала ў сярэдняй школе №1 пасёлку Дружны сацыяльным педагогам. На мітынг пратэсту 25 красавіка разам з каляжанкай Таянай Дыльковай яна прыйшла ў процівагазе. Дзяячына мяркую, што гэта і стала падставай для судовага разьбіральніцтва, бо ў позье пра сутнасьць правапарушэння нічога не паведамляеца: "Працоўны дзень у нас да 17 гадзінаў, і мы педагогі да гэтага часу. Пасьля 17-й гадзіны – мы такія грамадзяне, як і яны ўсе. І мы прыйшли, каб выказаць свой пратэст супраць будаўніцтва гэтага завода. Бо нам тут жыць, нараджаць і гадаваць сваіх дзяцей."

На самым пачатку судовага паседжання Наста Папова заявіла аб сваёй невінаватасці і запатрабавала, каб у судзе яе абараняў адвакат. Хадайніцтва было задаволена, суд перанесены на 11 чэрвня. Яна паведаміла: "Мы мелі права выказаць сваё слова. Заявіць сваё "Не!". Не жадаю, каб было будаўніцтва гэтага завода, так як даводзіцца жыць у Дружным. Не дай Бог, каб нешта там здарылася. Не пазъбегнуць бяды".

Таяна Дылькова кажа, што не адмовілася ад працягу суда, каб гэту справу завяршыць найхутчэй. Яе зьвінавацілі ва ўдзеле ў несанкцыянаваным мітынгу і парушэнні грамадзкага парадку. А пакараньнем стаў штраф памерам 350 тысячаў рублёў.

Адзін з актывісташтой ініцыятыўнай групы супраць будаўніцтва хімзаводу Сяргей Абраゾўскі, які прысутнічаў на судзе, кажа, што гэта быў чарговы паказальны працэс над іншадумцамі: "Гэты суд, каб паказаць, што, маўляў, мы можам асудзіць любога. Стаяла трох тысячаў чалавек – суд не разьбіраеца, а прызначае, што

25 красавіка 2008 г. – мітынг пратэсту ў Дружным.

вінаватымі будуць вось гэтыя дзяўце дзяячыны."

Зараз абедзівье настаўніцы ўжо не працуе ў школе. Іх вымусілі напісаць заявы па ўласным жаданьні, – расказаў Сяргей Абраゾўскі: "Іх выклікалі ў аблана, там з імі размаўлялі, запалохалі, і яны падалі заявы на звольненне. Настаўнікі спачуваюць ім, тэлефануюць, але дапамагчы ня могуць..."

За ўдзел у гэтым жа мітынгу інжынеру ЦЭЦ-5 Таяне Рысявец прокуратура Пухавіцкага раёну вынесла афіцыйнае папярэджанье. 5 чэрвня яна абскарджвала гэта ў прокуратуры Менскай вобласці і вось як каментую дзеяньні чыноўнікаў: "ім дадзеная каманда зламаць людзей, бо яны баяцца выбараў і нават ужо адкрыта пытаюць: хто будзе балатавацца і куды. А па-другое, гэты прыклад грамадзянскай актыўнасці для іх, пэўна, ня надта станоўчы". Паводле словаў Таяны Рысявец, улады таксама ціснуць на жыхароў Дружнага, якія паставілі свае подпісы пад зваротам у ААН, АБСЕ і да кіраўніка краіны. Тым ня менш, людзі не намераныя адсту-

паци, кожа адна з актывістак ініцыятыўнай групы Алена Будкоўская: "Я, да прыкладу, стаяла трох дні, і людзі ўвесе час падыходзяць, падыходзяць і падыходзяць. Шмат па кватэрах, па лецішчах зьбіраем, бо людзі папрасілі. Мы ўпэўненыя, што мы пераможам, і мы будзем ісьці да канца – гэта сто адсоткаў".

Генеральная прокуратура вынесла папярэджанье расейскай прыватнай кампаніі "Аўгуст-Бел" за парушэнні дзейнага заканадаўства падчас падрыхтоўкі будаўніцтва завода. Аднак актывісты ініцыятыўнай групы заяўляюць, што тое ня цягне за сабой ніякай адказнасці для "Аўгуст-Белу" і тым больш не забараняе будаўніцтва хімічнай вытворчасці. Тому яны зьвярнуліся ў Генеральную прокуратуру пайторна.

Нагадаем, супраць будаўніцтва заводу пратэстуюць жыхары пасёлка Дружны, Сьвіслоч, Рудзенск, Дукора і іншых паселішчаў. Яны зьвярталіся з заявамі пратэсту ў Канстытуцыйны суд, прокуратуру, урад краіны і да Аляксандра Лукашэнкі. Цяпер зьбираюць подпісы пад зваротам у ААН і АБСЕ.

Сяргей АБРАЗОЎСКІ:

"Мы гатовыя да страйку"

20 чэрвеня актывісты ініцыятыўнай групы супраць будаўніцтва заводу падалі заявы на правядзенне сходу грамадзкасці аб адкліканні дэпутатаў пасялковага савету Аляксандра Кацэні і Віталя Чумачэнкі.

"Мяркуем, вядома, што нам не дадуць дазволу на правядзенне гэтага сходу, але тады яны дадуць нам падставы на далейшыя дзеянні, – гаворыць адзін з ініцыятараў адклікання Дружнага дэпутатаў Сяргей

Абраゾўскі. – Мы гатовыя да аднаўлення страйку, а таксама працягнём на наступным тыдні мітынг – незалежна ад таго, што дазволу на яго няма".

Пікеты ў падтрымку жыхароў пасёлку Дружны, якія планавалі правесьці актывісты прадпрымальніцкага руху ў Барысаве, Жодзіне і Салігорску, былі забаронены. Вось як гэта пракаментаваў адзін з заўнікаў у Барысаве Віктар Гарбачоў: "Сённяня Дружны, а заўтра Барысаў

заўтра Барысаў, а пасьля заўтра Жодзіна. Калі мы не прайфармуем грамадзтва аб tym, што адбываецца ў нашай краіне, то гэта праблема прыйдзе да нас і мы нават не заўажым, як побач пабудуюць завод па перапрацоўцы ядахімікатаў, і народ будзе маўчаць".

Паводле словаў спадара Гарбачова, мясцовыя ўлады нават не патлумачылі прычыны забароны пікету, а таму заяўнікі будуць зьвяртацца ў суд.

Факты

11 ПРАВА НА ВОЛЮ Правабарончы бюлётэнь

Мініст адмовіў у рэгістрацыі

19 чэрвеня Мініст адмовіў у дзяржаўнай рэгістрацыі ПАГА "Рух "За свабоду". Падставай для адмовы палічана неадпаведнасць заяўленых мэтай і дзеянасці тым, якія нібыта будуть у рэальнасці. Мініст заняўся прадказальніцтвам.

У заказным лісце на імя ініцыятара стварэння ПАГА "Рух "За свабоду" намеснік начальніка ўпраўлення грамадзкіх аб'яднанняў Міністэрства юстыцыі Я. Кірычэнка аналізаваў выступы і публічныя заявы Аляксандра Мілінкевіча ды іншых актыўістай Руху і зрабіў выніку, што рэальныя мэты стварэння і дзеянасці грамадзкага аб'яднання не адпавядаюць указаным у статутных документах мэтам і задачам. Яны, на думку чыноўnika Міністру, съведчаць пра палітычныя характеристики дзеянасці арганізацыі.

Як лічыць Мініст, які не мае прэтэнзій да мэтаў, пазначаных у статуте, рэальныя мэты ПАГА "Рух "За свабоду", не адпавядаюць патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь, што ў адпаведнасці з артыкулам 15 Закону РБ "Пра грамадзкія аб'яднанні" зъяўляецца

падставай для адмовы ў дзяржаўнай рэгістрацыі.

Ініцыятары стварэння Руху лічачь, што Мініст фактычна карае арганізацыю, якая яшчэ не зарэгістравана і не пачала сваю дзеянасць у выглядзе ПАГА "Рух "За свабоду", за неадпаведнасць яе дзеянасці статуту.

"Мініст нейкім толькі яму вядомым чынам, на падставе сваіх аналітычных распрацовак вызначыў нібыта рэальныя мэты яшчэ нястворанай грамадзкай арганізацыі, ацаніў яе дзеянасць у будучым і вынес свой вердыкт пра неадпаведнасць гэтай дзеянасці статуту. Напэўна Міністэрства юстыцыі зьбіраеца заніць нішу гадалі і экстрасэнсаў, рэклама якіх нядайна забароненая Палатай прадстаўнікоў", — кажа сябра Рады ПАГА "Рух "За свабоду" Юрэс Губарэвіч.

"Адказ з Міністру съведчыць пра тое, што ўлады прынцыпова адмаяўляюцца рэгістраваць грамадзкія аб'яднанні, якія, на іх думку, "неправильныя". Меркаваны грамадзкіх дзеячаў аб палітычнай, эканамічнай і прайнаі сітуацыі ў краіне зъяўляюцца для чыноўнікаў падставай для

нерэгістрацыі ПАГА "Рух "За свабоду", што, на маю думку, абсалютна не дапушчальна і гаворыць пра тое, што ў нас забароненая нават свабода думкі. Мініст фактычна парушае "прэзумпцыю невінаватасці", калі арганізацыя, якая яшчэ не створана, ужо караецца", — лічыць сябра Рады ПАГА "Рух "За свабоду" Аляксей Кавалец.

Каб была хоць нейкая прыстойная зачэпка, Мініст зъвярнуў увагу на тое, што ў гарантыйным лісце ад прадпрыемства, якое гатова даць юрыдычны адрес ствараемай арганізацыі ў назыве "Праваабарончая съветніцкае аб'яднанне "Рух "За свабоду", якому прадастаўляеца юрыдычны адрес, адсутнічае слова "грамадзкая". Мініст робіць выніку, што гэты документ гарантует наяўнасць юрыдычнага адресу для нейкай іншай арганізацыі. Калі Міністэрства юстыцыі вяртала сабраныя для рэгістрацыі дакументы на дарацоўку, сярод зауваг гэтага пункту не было.

"Мы лічым адмову абсурднай і авалявака будзем яе абскарджаць у Вярховным судзе", — дадае Юрэс Губарэвіч.

Не жадаюць абараняць канстытуцыйныя права грамадзянаў...

23 чэрвеня судзьдзя Баранавічай і Баранавіцкага раёну Сельмановіч адмовіў мясцовым праваабаронцам Сяргею Гоўшу і Карнею Пятровічу ў задавальнені скаргі на рашэнне праукратуры аб адмове ў правядзенні праверкі законнасці падпісання "Обязательств по соблюденню ограничений, установленных законом Республики Беларусь "О борьбе с коррупцией". Гэтыя абавязкацельствы аддзел аддукаты Баранавіцкага гарвыканкаму прымушае падпісваць настаўнікаў гарадзкіх школаў і выхавацеляў дзіцячых садкоў.

Як лічачь заяўнікі, падпісанье

такога дакументу ня мае ніякіх законных падставаў, паколькі парушае права і свабоды значайніх колькасці гардзянанаў, таму яны і зъвярнуліся ў Прэзідэнта. Праваабаронцы адзначаюць, што падпісанье "Обязательств..." праводзілася пад пагрозай прымянянення санкцыяў. Як вынікае непасрэдна з гэтага тэксту: "неподпісаніе даннага обязательства влечет за собой увольнение с занимаемой должности, а невыполнение его служит основанием для привлечения меня к ответственности...". Менавіта гэты пункт супяречыць артыкулу 58 Констытуцыі Рэспублікі Беларусь, згодна з якім ніхто ня можа быць пры-

мушаны да адмовы ад сваіх правоў.

Такім чынам, і суд, і праукратура Баранавічай адмовілі заяўнікам у праверцы скаргі, спасылаючыся на тое, што ў тых няма даверанасці ад канкрэтных грамадзянаў на абарону іх правоў. На пытаныне Сяргея Гоўши падчас судовага паседжання: "А, калі я раптам буду съведкам забойства і не маю ад яго даверанасці на прадстаўленне інтарэсаў, то вы адмовіцеся расыследаваць май заяву?" На гэтую рэпліку памочніца прауктора прамармытала нешта зусім незразумелае. Зараз праваабаронцы рыхтуюць адпаведную скаргу ў абласны суд.

"Незалежна ад кан'юнктуры, БНФ заўсёды быў абаронцам беларускіх нацыянальных інтарэсаў"

(Пачатак на стр. 4)

ра. Сённяня, калі гаварыць пра незалежнасць, начала нават улада, якая якраз зрабіла шмат чаго супраць нацыянальных інтарэсаў, то і мы будзем нагадваць, што гэтыя вартасты адстойваў менавіта БНФ. Адстойваць беларускія інтарэсы, нашу незалежнасць, наш єўрапейскі ёўраатлантычны выбар, нашыя нацыянальна-культурныя каштоўнасці, гісторычную памяць і мову, нашыя маральныя хрысьціянскія вартасты, нашу эканамічную незалежнасць, спыніць тую хвалю бескантрольнай карупцыйнай прыватызацыі бела-

руской маёмысці, якая праводзіцца зараз расейскім алігархамі. БНФ, незалежна ад кан'юнктуры, заўсёды быў абаронцам беларускіх нацыянальных інтарэсаў. Вось гэта і ёсьць нашае пасланыне.

— А як яно стасуеца з пасланнем АДС?

— Абсалютна лагічна, бо ключавыя слова паслання АДС — гэта КАНТРОЛЬ НАД УЛАДАЙ. Бескантрольная ўлада здаесьць незалежнасць.

— Ці запланаваныя нейкія культурніцкія акцыі ў падтрымку кандыдатаў ад БНФ?

— Нацыянальная культура — ня

способ забавы ці прывабліваныня народу. Незалежна ад выбарчай кампаніі ў Менску і іншых гарадах будуть адбывацца розныя вулічныя падзеі і імпрэзы, канцэрты, праводзіцца мастацкая пленэр, акцыі супраць продажу культурных архітэктурных каштоўнасцяў. Дарэчы, у каstryчніку БНФ адзначае 20-годзідзе сваёй дзеянасці. Сыпецыяльныя выпускі "Навінаў БНФ", прысьвечаныя найбольш балюстрычным праблемам, флаеры, лістоўкі — усё гэта будзе складаць адно цэлае з нашай перадвыбарнай канцепцыяй.

Івана Шылу выключылі са школы

У Салігорску аказваеца беспрэцэдэнтны ціск на моладзевага лідэра Івана Шылу, якому ўлады не дазволі здаць апошні іспыт адлічылі са школы. Не выдаваць юнаку атэстат загадалі чыноўнікі мясцовага гарвыканкаму і з менскай вобласці. Дырэктар школы звольнілася на знак пратэсту, а яе намесыніцу звольнілі за кепскую выхаваўчую працу.

Іван Шыла рыхтаваўся да апошняга выпускнога экзамену па ангельскай мове. Ён здаў экзамен па расейскай мове на 9 і 8, а таксама на 4 балы матэматыку.

Юнак распавеў, што 2 чэрвяна на педагогічнай нарадзе разглядалася пытаныне, каб не выдаваць яму атэстат аб сярэдняй адукацыі і выключыць мясцовага лідэра Маладога Фронту са школы. Усе настаўнікі прагаласавалі аднаголосна, каб хлопец здаў апошні экзамен і атрымаў атэстат.

З чэрвяна у салігорскую сярэднюю школу №4 прыехала камісія з аддзелу адукацыі Менвыканкаму. Камісія сабрала на раду выкладчыкаў і паставіла перад імі патрабаваныне аб ануляваныні вынікаў іспытаў Івана Шылы на падставе ягонай актыўнай грамадзкай дзеянасці і шматразовых затрыманняў за ўдзел у вулічных акцыях пратэсту.

Аднак настаўнікі адмовіліся выконваць загад менскай камісіі, прыняўшы рашэнье аб мэтазгоднасці далейшага ўдзелу Івана ў іспытах. У сувязі з гэтым рашэннем, дырэктар школы Сянькова Вольга Іванаўна напісала заяву аб звольненні са сваёй пасады па асабістым жаданьні, матываваўшы гэта tym, што ў яе ўзынікнуць сур'ёзныя проблемы. Намесыніца дырэктара па выхаваўчай працы Семчанкова Алена Мікалаеўна пісаць заяву адмовілася і была прымусава звольненая менскім кірауніцтвам.

Таксама камісія паставіла двум намесынікам дырэктара, якія засталіся на сваёй працы, – Кашталян Валянціне Міхайлаўне і Янкоўскай Ірыне Вячаславаўне, – ультыматум, паводле якога яны будуць звольнены з працы, калі Іван звязвіца заўтра на апошні іспыт – на ангельскую мову.

У дадатак да гэтага намесынікам

Іван Шыла.

дырэктора загадалі скласці съпіс усіх настаўнікаў Івана, у якім мусяць быць імёны і месцы працы іхніх супругаў.

"Відавочна, што дзеяньні менскай камісіі накіраваныя на запалохваныне непакорных настаўнікаў, – гаворыць Іван Шыла. – Але мае настаўнікі зазначылі, што не зьбіраюцца забараняць мне прыходзіць на іспыт. Я ж, вядома, вельмі зьдзіўлены мужнасцю гэтых людзей і ўдзячны ім за падтрымку."

З чэрвяна ў гарвыканкаме ў тэрміновым парадку была скліканая камісія па справах непаўнолетніх, якая і прыняла ізноў жа адзінагласнае рашэнье аб выключэнні

Івана Шылы са школы. Такім чынам, хлопец ня зможа здаць апошні іспыт для атрымання дыплому.

Нагадаем, Іван Шыла стаў сябрам Маладога Фронту ў 9 класе. 25 разоў адміністрацыя камісіі выканкаму разглядалі міліцэйскія пратаколы, паводле якіх яго абвінавачвалі ва ўдзеле ў несанкцыяновых акцыях. Летась Іван Шыла быў прызнаны вінаватым па крымінальнай справе за дзеяньніца ад імя Маладога Фронту, але абмежаваўся папярэджаньнем. 4 верасня суд пастанавіў, каб педагогічныя калектывы належным чынам выхоўваю юнака. Непаўнолетні Іван звязаўся адным з найбольш яркіх рэгіональных актыўістў апазіцыі.

Грамадзкасць патрабуе аднаўлення Івана Шылы ў школе

Вядомыя беларускія грамадзкія і культурныя дзеячы, а таксама апазіцыйныя палітыкі падпісаліся пад зваротам, які будзе накіраваны міністру адукацыі Уладзіміру Радзікову, старшыні аддзелу адукацыі Салігорскага выканчанага камітэту Рымашэўскаму А.Б. і намесынікам дырэктара сярэдняй школы № 4 г. Салігорска Кашталян В. М. і Янкоўскай І. В., дзе навучаўся Іван Шыла.

У адкрытым лісьце дзеячы патрабуюць аднавіць на вучобе беспадстаўнае выключанага Івана Шылу, узнавіць на працы звольненых дырэктара школы і намесыніцу дырэктара, спыніць ціск на іншых выкладчыкаў школы.

Пад лістом падпісаліся Уладзімір Арлоў, Рыгор Барадулін, Лявон Баршчускі, Генадзь Бураўкін, Ніл Глебіч, Людміла Гразнова, Зміцер Дашкевіч, Цімох Дранчук, Зміцер Каспяровіч, Іна Кулей, Любоў Лунёва, Аляксей Марачкін, Аляксандар Мілінкевіч, Але́с Міхалевіч, Уладзімір Навасяд, Гары Паганяйла, Павал Севярынец, Мікалай Статкевіч, Алег Трусаў, Артур Фінькевіч, Валер Шчукін.

"Праваабаронцы – за свабодныя выбары"

(Пачатак на стр. 3)
ненавісце ў правядзеніі выбараў у парыўнаныні з папярэднімі гадамі?

– Вельмі хацелася б спадзявацца на лепшае, але цяжка ісці суправаць фактам. Поўнае ігнараваныне Цэнтральнай выбарчай камісііяй прапановаў місіяў АБСЕ і нават СНД па ўдасканаленію выбарчага працэсу дазваляе зрабіць высынову, што сітуацыя не зьмянілася. Улада не жадае нават абмяркоўваць пажаданыні міжнародных арганізацыяў

і дэмакратычных сілаў, удзельнікаў будучай выбарчай кампаніі.

– **Якое ў Вас стаўленне да дзяржаўных СМИ, якія таксама будуть асьвятляць ход выбараў?**

– СМИ – важная частка выбарчага працэсу. Без свабоды прэсы, без адлюстраваныя аўкетыўнай інфармацыі аб кандыдатах, іх праграмах, ходзе выбараў немагчыма дэмакратыя. На жаль, сёньня праца дзяржаўных СМИ не забясьпечвае магчымасці правядзення свабодных выбараў. Але пры жаданыні дзяржава можа

стварыць сістэму, каб СМИ маглі адлюстроўваць реальныя выбарчы працэсы.

– **Ці існуе агульная канцепцыя, якой прытрымліваюцца ўдзельнікі маніторынгу?**

– Так, нас аб'ядноўвае лозунг "Праваабаронцы – за свабодныя выбары". Усе мы выступаем за ўдасканаленіе выбарчага працэсу, дэмакратызацыю беларускага грамадзтва і паляпшэнне ўмоваў жыцця грамадзянаў нашай краіны.

Гэта звычайная асьцярожнасць?

Паводле дадзеных аналітычнага цэнтра EsooM, 41,4% беларусаў выказваюцца за захаванье съмяротнага пакаранья

У сваім штогадовым рапарце міжнародная арганізацыя Amnesty International асудзіла Беларусь за прымяненне ў практицы съмяротнага пакаранья. Некалькі месяцаў таму намеснік старшыні ПАРЭ Андрэй Рыгоні накіраваў ліст беларускім уладам, у якіх заклікаў увесыці мараторый на съмяротнае пакаранье. У сваім лісце Андрэй Рыгоні звяртае ўвагу на неабходнасць улічаць меркаванье насељніцтва ў гэтым пытанні.

Парадаксальна, але беларускі народ у большасці выказваеца за захаванье ў краіне съмяротнага пакаранья. Адпаведныні правёў аналітычны цэнтр EsooM. 27,9% беларусаў выказаліся "за съмяротнае пакаранье як найвышэйшую меру", 41,4% хочуць захаванья такога тыпу пакаранья "толькі ў выключных выпадках". Супраць выказалася 16,24% апытанаў, ня мае свайго меркаванья – 14,43%.

Паводле словаў дырэктара аналітычнага цэнтра EsooM Сяргея Мусіенкі, па выніках дасьледавання бачна, што ёсьць пэўныя змены ў падыходзе да съмяротнай кары: "З'яўляе ўлагу факт, што колькасць людзей, якія выступалі за захаванье съмяротнага пакаранья падчас рэферэндуму, усё ж зьнізілася. Гэта съведчыць аб тым, што ў грамадзтве ідзе працэс пераасэнсаванья такога віду пакаранья. Разам з тым вялікі адсотак складаюць тыя, хто ня мае свайго меркаванья. 14%, на мой погляд, гэта дастаткова шмат і пра многое съведчыць."

Пагроза разъвіццю грамадзянскай супольнасці

29-30 траўня ў Доме правоў чалавека ў Вільні адбылася канферэнцыя "193-1: Бягуче становішча і шляхі пераадolenня наступстваў". Сустэрэча, арганізаваная Асамблея няўрадавых дэмакратычных арганізацый Беларусі, была прысьвеченая праблеме крымінальнай адказнасці за дзейнасць незарэгістраваных грамадзкіх аб'яднанняў. У мера-прыемстве прынялі ўдзел прадстаўнікі праваабарончых і іншых няўрадавых арганізацый Беларусі і замежжа, юристы.

Як паведамліла прэс-служба Асамблеі НДА, мэтай канферэнцыі была выпрацоўка ўзгодненых падыходаў беларускіх праваабаронцаў ды іншых няўрадавых арганізацый да працы дзеля скасавання крымінальнай адказнасці за дзейнасць незарэгістраваных грамадзкіх аб'яднанняў, палітычных партыяў, рэлігійных арганізацый і фондаў. Удзельнікі дасьледавалі практику выкарыстання артыкулу 193-1 Крымінальнага кодэксу, абмяняліся поглядамі, датычнымі магчымых дзеяньняў

Сяргей Мусіенка падкрэслівае, што выніку дасьледаванья не было з чым супастаўіць, паколькі гэты тэмай ніхто не займаўся. Да-дзеяне пытанье не абмяроўваецца ў грамадзтве, няма нікай дыскусіі, няма аргументаў "за" ці "супраць". Такім чынам можна сказаць, што пытанье съмяротнага пакаранья знаходзіца на пачатковым этапе абмеркаванья.

Сяргей Мусіенка кажа, што падчас апытання можна было аргументаваць свой адказ. Выявіліся дзьве галоўныя тэндэнцыі, чаму людзі падтрымліваюць съмяротнае пакаранье: "Умоўна кажучы, гэта звычайная асьцярожнасць. Цяпер у дзяржаве ў сэнсе бяспекі сітуацыя выглядае даволі спакойна. Насельніцтва задаволенае парадаўнальнікамі паказальнікамі злачыннасці. Тому ёсьць боязь – мы адменім съмяротнае пакаранье і стане горш. А другі аспект – усе разумеюць, што гэта выключная мера, вельмі суровая, таму большасць хоча яе захаванья, але без прымянення ў практицы. Хай съмяротнае пакаранье будзе як пагроза для злачынцаў, але прымяняць яго трэба як мага менш. Аднак разуменія, што трэба адмовіцца ад яго, яшчэ няма".

Дырэктар цэнтра EsooM падкрэслівае, што вынікі дасьледаванья адрозніваюцца таксама ў залежнасці ад рэгіёну: "Напрыклад, у Горадні больш людзей выступае за съмяротнае пакаранье. Гэта звязана з нядайнімі падзеямі, калі была

серыя забойстваў маладых дзяўчат. Падобным чынам сітуацыя выглядае ў Гомелі, дзе надоечы была разгромленая банды. Людзі сутыкнуліся з гэтымі злачынцамі і ня хочуць, каб гэта паўтрыялася. Гэта вельмі балючае і складанае пытанье. З аднаго боку, людзі ня хочуць, каб такое пакаранье было прымененае ў дачыненьні да іх, а з іншага боку, ня хочуць быць ахвярамі."

Праваабаронца з Беларускага Хельсінскага камітэту Зыміцер Маркушэўскі актыўна займаеца пытаннем съмяротнага пакаранья ў Беларусі. Ён падкрэслівае, што ў дадзенай сітуацыі праваабаронцы найперш павінны ўплываць на свядомасць насељніцтва.

– Грамадзтва безупынна развіваеца, – кажа Зыміцер Маркушэўскі, – Дзякую Богу, што мы жывем ужо ня ў тыя часы, калі пакараньні былі публічнымі ці людзі самі забівалі злачынцаў камянімі. Чалавецтва становіца ўсё больш гуманным. І мы, як праваабаронцы, павінны ісьці наперадзе і несыці зыніч гуманізму ў сваім грамадзтве. Менавіта таму мы займаемся тлумачэннем, што варварствам зъяўляеца забойства людзей, якія ўжо зьдзейснілі злачынства. Пазбаўленыне волі зъяўляеца дастатковым і жорсткім. Гэта дае магчымасць караць злачынцаў і адначасова пазбягаць варварскіх учынкаў з боку дзяржавы".

Беларусь застаецца адзінаю краінаю ў Еўропе, дзе прымяняеца съмяротнае пакаранье.

дзеля скасаванья гэтага артыкулу, абмеркавалі планы супольных дзеяньняў у дадзеным кірунку.

Адзначалася, што негатыўны ўплыў артыкулу 193-1 не вычэрпваеца наяўнымі крымінальнымі справамі і выкарыстаннем яго ў якасці сродку палітычных рэпрэсіяў. Драматычным зъяўляеца фактар застрашэння: пагроза прыцягненіем да крымінальнай адказнасці за дзейнасць незарэгістраваных арганізацый не дазваляе разъвівацца грамадзянскай супольнасці і зъяўляеца сродкам ізалацыі няўрадавых арганізацый ад грамадзтва.

"Менавіта дэкрыміналізацыя дзейнасці няўрадавых арганізацый у праз адмену артыкулу 193-1 Крымінальнага кодэксу будзе зъяўляцца галоўным паказальнікам выпраўлення сітуацыі са свабоды асацыяцыяў у Рэспубліцы Беларусь" – заявіў удзельнік сутрэчы, юрист Юрый Чавусаў, – "Мы ўсе пагадзіліся, што толькі такі прынцыпавы крок можа быць расценены як съведчаньне імкненія беларускага ўраду да вы-

праўлення сітуацыі з правамі чалавека. Без гэтага кроку анякія іншыя паслабленіны ў сферы рэгулювання грамадзянской супольнасці ня будуть зъяўляцца эфектыўнымі і не наблізяць Беларусь да нармалізацыі стасункаў дзяржавы і няўрадавых арганізацый, чаго вымагаюць 12 умоваў Еўрасаюзу".

Як адзначаюць арганізатары канферэнцыі, яе галоўным вынікам стала агульная згода ў ацэнцы значнасці праблемы: крымінальная адказнасць за дзейнасць незарэгістраваных арганізацый зъяўляеца прыярытэтным пытаннем у дзейнасці праваабарончых арганізацый. Скасаньне артыкулу 193-1 зъяўляеца прынцыповай умовай у справе выпраўлення становішча з правамі чалавека ў Беларусі. Арганізацыі, прадстаўленыя на мера-прыемстве, пазначылі гэтым задачу ў якасці прыярытэтнай у сваім далейшай дзейнасці і дамовіліся правесці шэраг кансультаций дзеяляпрацоўкі прапанаваў удзельнікаў канферэнцыі ды іх рэалізацыі.

Пакласьці канец акцыям запалохван'я...

Зварот Абсерваторыі па Абароне Праваабаронцаў да беларускіх уладаў

Прэзідэнту Беларусі
Аляксандру Лукашэнку
Генеральному прокурору Беларусі
Пятру Мікалаевічу
Пастаяннаму прадстаўніцтву
Беларусі ў Арганізацыі
Аб'яднаных Нацыяў у Жэневе
Амбасадзе Беларусі ў Брусселі

Абсерваторыя па Абароне Праваабаронцаў, сумесная ініцыятыва Міжнароднай Федэрациі Правоў Чалавека (FIDH) і Сусьветнай Арганізацыі Супраць Катаўанняў (ОМСТ), просяць вашага неадкладнага ўмяшальніцтва ў наступную сітуацыю ў Беларусі.

Запрошаемыя дзеяньні:

Абсерваторыя заклікае ўлады Беларусі:

I. Гарантаваць ва ўсіх абставінах фізичную і псіхалагічную цэласнасць сп. Леаніда Сьвеціка і ўсіх праваабаронцаў Беларусі;

II. Пакласьці канец усім акцыям запалохван'я, уключаючы запалохван'не на юрыдычным узроўні, супраць сп. Леаніда Сьвеціка, як і супраць ўсіх праваабаронцаў Беларусі;

"Вясна" заклікае Томаса Хамарберга наведаць Беларусь

Праваабарончы цэнтр "Вясна" накіраваў ліст Камісару па правах чалавека Савету Еўропы Томасу Хамарбергу з просьбай звярнуцца да беларускіх уладаў з тым, каб атрымаць магчымасць наведаць нашу краіну з афіцыйным візітам, улічаючы той факт, што ўрад краіны ў апошні час заяўляе аб сваёй зацікаўленасці ў аднаўленні статусу Беларусі ў Савеце Еўропы.

"На жаль, Рэспубліка Беларусь не зьяўляецца сябрам Савету Еўропы і статус съпецыяльна за-прошанага быў замарожаны з-за праведзенага ў лістападзе 1996 году ўладамі Беларусі рэферэндуму аб зъменах у Канстытуцыі краіны, – адзначаецца ў лісьце. – Мы разумеем, што Ваш мандат абмежаваны толькі краінамі Савету Еўропы. Тым менш, як нам падаецца, Ваш візіт у Рэспубліку Беларусь меў бы вялікае значэнне для двухбаковага развіцця адносін, а таксама падтрымай бы грамадзянскую супольнасць у краіне і дазволіў атрымаць рэальную карціну па пытаньнях правоў чалавека ў выніку сустрэчаў як з прадстаўнікамі афіцыйных уладаў Беларусі, так і з прадстаўнікамі няўрадавых праваабарончых арганізацій".

На гэтую тэму разважае юрист і праваабаронца Валянцін Стэфановіч: "У студзені гэтага года падчас візіту беларускай дэлегацыі, якая прымала ўдзел у працы Парламентскай асамблей Савету Еўропы ў

III. Выконваць усе прадпісаныні Дэкларацыі ААН аб Праваабаронцах, у прыватнасці, Артыкул 1, у якім заяўляеца, што "кожны мае права, індывідуальна або ў аб'яднанні з іншымі, прарапандаваць і змагацца за абарону і рэалізацыю правоў чалавека і асноўных свабодаў на нацыянальным і міжнародным узроўні", Артыкул 66, у якім заяўляеца, што "кожны мае права, індывідуальна або ў аб'яднанні з іншымі [...], свабодна публікаваць, паведамляць або распаўсюджваць сярод іншых погляды, інфармацыю і веды аб усіх правах чалавека і асноўных свабодах", а таксама Артыкул 12.2, у якім заяўляеца, што "дзяржава павінна прымаць усе неабходныя меры для абароны кампетэнтнымі ўладамі ўсіх, індывідуальна або ў аб'яднанні з іншымі, супраць любога гвалту, жорсткасці, помсты, дэ факта або дэ юре дыскрынінацыі, уціску або любых іншых адвольных дзеяньняў, выкліканых законным карыстаннем правамі, указанымі ў дадзенай Дэкларацыі";

IV. Выконваць прадпісаныні Документу Капенгагенскай сустрэчы 2-й Канферэнцыі па Чалавечым

Вымярэнні, Канферэнцыі па Супрацоўніцтве і Бяспечы ў Еўропе (КСБЕ) (1990), і падтрымліваць у любых абставінах прынцыпы, наяўныя ў міжнародных і рэгіянальных правабарончых інструментах, ратыфікаемых Беларусью, якія, у прыватнасці, гарантуюць свабоду асацыяцыяў, дэмансстрацыяў, выказванняў і меркаванняў, у прыватнасці Еўрапейскую Канвенцыю па Правах Чалавека і Міжнародны Пакт аб Грамадзянскіх і Палітычных Правах;

V. Больш агульна, забясьпечваць у любых абставінах павагу да правоў чалавека і асноўных свабодаў у адпаведнасці з Міжнароднай Дэкларацыяй Правоў Чалавека і міжнароднімі і рэгіянальнымі праваабарончымі інструментамі, ратыфікаванымі Беларусью.

Кантакты Абсерваторыі:

E-mail: Appeals@fidh-omct.org
<mailto:Appeals@fidh-omct.org>
Тэлефон і факс FIDH + 33 (0) 1 43 55 20 11 / +33 1 43 55 18 80
Тэлефон і факс ОМСТ + 41 (0) 22 809 49 39 / + 41 22 809 49 29

Візіт у Бельгію

Праваабаронца
Алесь Бяляцкі
правёў перамовы
з Яцакам Пратасевічам

Віцэ-прэзідэнт Міжнароднай федэрациі правоў чалавека, старшыня праваабарончага цэнтра "Вясна" Алесь Бяляцкі 23 чэрвеня знаходзіўся з візітам ў Брусселі.

Вядомы беларускі праваабаронца сустракаўся са старшынём дэлегацыі Еўрапарламенту па стасунках з Рэспублікай Беларусь спадаром Яцакам Пратасевічам, з прадстаўніцтвамі ў Еўрасаюзе такіх краінаў, як Фінляндія, Нямеччына, Венгрыя, Францыя.

Падчас гэтых сустрэчаў абыяркоўвалася сітуацыя з правамі чалавека ў Беларусі, магчымыя крокі Еўрасаюзу па нармалізацыі стасункаў з Беларусью і шэраг абавязковых умоваў для гэтай нармалізацыі. Абыяркоўваўся ход выкананняя праграмай Еўрасаюзу, накіраваных на падтрымку грамадзянскай супольнасці ў Беларусі, а таксама праблема кошту візай і спрашчэння працэдуры іх атрымання для беларускіх грамадзян.

Усе ўдзельнікі дыскусіі адназначна падкрэслілі, што пытаньне вызвалення палітвязнікоў у Беларусі, а таксама празрыстасці і дэмакратычнасці выбарчай кампаніі ў парламент, якія адбудзенца восенню 2008 году, зьяўляюцца абавязковымі ўмовамі для пачатку перагаворнага працэсу, які можа датыць рэальная эканамічныя выгоды для Беларусі.

Менчукі змагаюцца супраць сумнеўнага будаўніцтва

У сталіцы працягваецца кампанія пратэсту жыхароў супраць сумнеўнага будаўніцтва паміж дамамі на вул. Гамарніка, 20 і Міранічанкі, 10. Запланаваны дом мае ўсе прыкметы элітнага жытла, хаця зямлю пад яго адводзілі без аўкцыёну, і ператварае прастору паміж іншымі дамамі ды садочкам санаторнага тыпу ў цёмны непрадзіманы калодзеж. Напярэдадні ўсе населенікі дамоў атрымалі копіі адкрытага ліста аднаго з лідэраў БНФ Вінцуку Вячоркі да дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і гарадзкога савету, якія мусіць прадстаўляць інтэрэсы жыхароў раёну.

23 чэрвеня адбыўся чарговы сход жыхароў, на якім былі вызначаныя адказныя за кірункі кампаніі пратэсту. На сходзе выступіў таксама Вінцук Вячорка, якога жыхары ўпаўнаважылі запрасіцца на наступную сустрэчу і цяперашніх дэпутатаў. Вось як ён каментуе хаду падзеі: "Сярод жыхароў 900 кватэраў называных дамоў, інтэрэсы і здароўе якіх закранае чарговая "ушчыльняльная забудова", ня ўсе адолькава актыўныя ў абароне

сваіх жыцьцёвых інтарэсаў. Так, тут жыве нямала супрацоўнікаў БТ, але яны ня съмеюць узьняць голас, бо ня маюць нічога супольнага з свабоднай прэсай як "чацвертай уладай". Але знайшліся дзясяткі іншых: архітэктары і праўнікі, сьпецялялісты жыльлёвай гаспадаркі ды інтэрнэт-нікі (ужо створаны сайт garnika.org), проста добрыя арганізатары. Сённяня сабралася каля сотні чалавек, і сход адбыўся – нягледзячы на штормавую залеву. Жыхары вызначылі адказныя за напісаныя наступных скаргай і – што важна – за працу ў канкрэтных пад'ездах. Так фармуецца сапраўдная грамадзянская супольнасць, з якой нічога ня зможа зрабіць ані скарумпаваная ўлада, ані прыкраваны ёю агрэсіўны расійскі капитал. Я заклікаў жыхароў да аптымізму, прывёў прыклады, калі цвёрдая пастава мясцовых грамады змушала ўлады адступіцца ад авантурных гешэфтаў. Я і БНФ у цэлым падтрымаем усе спосoby іхняе самаабароны ад самавольства ўлада!".

Будоўля ў гістарычным цэнтры Менску праводзіцца незаконна...

Старшыня Беларускага добразахотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антон Астаповіч звязаўся ў Генеральную прокуратуру ў сувязі з правядзеннем незаконных, на яго думку, работ у гістарычным цэнтры Менску.

"На падмурках комплексу будынкаў №№19-21 на плошчы Свабоды, унесеных у Дзяржаўны сьпіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Рэспублікі Беларусь, пачаліся працы па ўзвядзенні фантана, падпорных сценак і іншых малых архітэктурных

формаў паводле праекту, выкананага ўнітарным прадпрыемствам "Менск-праект" і ўзгодненага з Міністэрствам культуры" – расказвае старшыня Таварыства Антон Астаповіч. – "Працы распачатыя іх узгадненыне Мінкультам парушае шэраг нарматыўна-прававых актаў. Мы просім Генпрокуратуру даць прававую аценку парушэнням нарматыўна-прававой базы з боку заказчыка работ, падрадных арганізацый, Міністэрства культуры як узгадняючага органа і прысягнуць вінаватых да адказнасці.

Купалаўскі парк пад пагрозаю зынішчэння

Беларускае рэспубліканскае таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры забіла трывогу: пад пагрозаю зынішчэння апынуўся адзін з унікальных паркавых ансамблей у цэнтры Менску – Парк імя Янкі Купалы з музеем і помнікам.

Прычыны занепакоенасці паведаміў кіраунік таварыства Антон Астаповіч, у рукі якога трапілі даволі цікавыя афіцыйныя дакументы: "Гэта копія рашэння Менскага гарвыканкаму, выпіскі з пратаколу навукова-метадычнай рады па пытаннях гісторыка-культурнае спадчыны, нават ёсьць на руках копія генплану гэтага аб'екту – за музеем Янкі Купалы ў Парку Янкі Купалы будуць высякацца дрэвы, і там плануецца пабудаваць рэстаран на сто пасадачных месцаў.

Усе гэтыя рашэнні прымаліся без уліку меркавання Леаніда Левіна і спадара Градава, якія зьяўляюцца аўтарамі рэканструкцыі Купалаўскага парку; гэта зроблена наступерак прынцыповай пазіцыі "Зелянбуда", які рэзка выступіў супраць гэтага праекту. Увогуле Купалаўскі парк – гэта гісторыка-культурны аб'ект, гэта каштоўнасць другой катэгорыі. Міністэрства культуры, нягледзячы на гэта, узгадняе. І ня прости будзе руйнавацца гісторыка-культурная каштоўнасць – высечка дрэваў, арганізацыя тэхнічных праездаў, але будзе фрагментарна ліквідавацца і вось гэтая літая 50-х гадоў мінулага стагодзьдзя чыгунная агароджа".

На думку Антона Астаповіча, будаўніцтва рэстарацыі будзе мець шматлікія адмоўныя наступствы, у тым ліку і экалагічныя: "Гэта ж зялёны куток у цэнтры гораду. Згодна з распрацоўваемым ужо праектам, павінна быць прымусовая адкача грунтовых водаў. Гэта прывядзе да паніжэння іх узроўню і да хваробаў і ўсыхання ўсяго парку. А менавіта ў тым куточку – папуляцыя соек і папуляцыя вавёрак, таксама ўсё гэта будзе зынішчана.

Тут яшчэ прысутнічае і маральны аспект: музей, фантан, помнік, і тут побач – прафачце мяне, п'янай забягалаўка там, дзе дзееці гуляюць. І закон парушаны, і мараль парушана.

Таварыства зараз працуе над гэтым пытаннем, ужо гатовы тэкст ліста на імя прэзідэнта, які пойдзе не ад імя Таварыства, а подпісы будуть зьбірацца сярод менскай інтэлігенцыі, а Таварыства непасрэдна будзе звязацца ў кантрольна-рэвізійныя і праваахоўныя органы, ну і таксама на імя прэзідэнта з пазначэннем гэтай проблемы, каб навялі нармальны парадак, таму што чарговы гісторыка-культурны, унікальны ландшафтны аб'ект у цэнтры Менску пад пагрозаю поўнага зынішчэння".